

İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ

ULUSLARARASI ASYA ÇALIŞMALARI LİSANSÜSTÜ ÖĞRENCİ KONGRESİ

TARİH: 8-9 NİSAN 2021

BİLDİRİ ÖZETLERİ KİTABI

YAYINA HAZIRLAYAN
YUSUF ZİYA SÖYLEMEZ

GÜNEY ASYA ÇALIŞMALARI UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ

İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ

ULUSLARARASI ASYA ÇALIŞMALARI LİSANSÜSTÜ ÖĞRENCİ KONGRESİ

TARİH: 8-9 NİSAN 2021

- Özet Teslim Tarihi: **1 Mart 2021**
- Kabul Edilen Bildirilerin İlan Tarihi: **8 Mart 2021**
- Tam Metin Gönderim Tarihi: **29 Mart 2021**

CÜNEY ASYA ÇALIŞMALARI UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ

NOT: Kongre çevrim içi (online) olarak düzenlenecektir. 29 Mart 2021 tarihine kadar tam metin olarak gönderilmeyen bildiriler, sunuma ve bildiri kitabına kabul edilmeyecektir.

İnönü Üniversitesi Yayınları: 134

Uluslararası Lisansüstü Asya Çalışmaları Kongresi

Editör

Yusuf Ziya Söylemez

ISBN

978-625-8293-09-8

Sertifika No

49391

Genel Yayın Yönetmeni

Prof. Dr. Cengiz Yakıncı

Görsel Sanat Yönetmeni

Yayın Koordinatörü

Öğr. Gör. Bünyamin Bayram

Yayınevi Müdürü

Necati Bay

Adres

Merkez Kampüs, 44280 Battalgazi MALATYA

0422 377 32 24 e-posta: yayinevi@inonu.edu.tr

Baskı

İnönü Üniversitesi Matbaası MALATYA

Ekim 2022

Bu kitabın yayım hakkı İnönü Üniversitesine aittir. 5846, 2936 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Yasası gereği herhangi bir bölümü, resmi veya yazısı, yazarların, yayımcısının yazılı izni alınmadan tekrarlanamaz, basılamaz, kopyası çıkarılamaz, fotokopisi alınamaz, hiçbir biçimde, hiçbir yolla çoğaltılamaz ve dağıtılamaz. Yazıların ve görsellerin yasal sorumluluğu bölüm yazarlarına aittir.

ONUR KURULU

Prof. Dr. Ahmet KIZILAY
İnönü Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Neslihan Durak
İnönü Üniversitesi Rektör Danışmanı-İNÜGAM Müdürü

BİLİM KURULU

Prof. Dr. Neslihan Durak
İnönü Üniversitesi
Prof. Dr. Emin Çelebi
İnönü Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet Önal
İnönü Üniversitesi
Prof. Dr. Ramilya Yarulina Yıldırım
İnönü Üniversitesi
Prof. Dr. Oğuzhan Göktolga
İnönü Üniversitesi
Prof. Dr. Yahya Başkan
İnönü Üniversitesi
Prof. Dr. Cemil Oruç
İnönü Üniversitesi
Prof. Dr. Erkan Göksu
Dokuz Eylül Üniversitesi
Prof. Dr. Orhan Doğan
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
Doç. Dr. Murat Öztürk
İnönü Üniversitesi
Doç. Dr. Hasan Yılmaz
İnönü Üniversitesi
Doç. Dr. Müslüme Melis Savaş
Karadeniz Teknik Üniversitesi
Doç. Dr. Hikmet Demirci
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
Doç. Dr. Tuba Tombuloğlu
Mersin Üniversitesi
Dr. Öğretim Üyesi Vefalı Enser
Malatya Turgut Özal Üniversitesi
Dr. Öğretim Üyesi Osman Karacan
İnönü Üniversitesi
Dr. Öğretim Üyesi Gülcan Kızılözen
İnönü Üniversitesi

DÜZENLEME KURULU

Prof. Dr. Neslihan Durak
İnönü Üniversitesi
Doç. Dr. Murat Öztürk
İnönü Üniversitesi
Arş. Gör. Muhammed Cihat Kubat
İnönü Üniversitesi
Yusuf Ziya Söylemez
İnönü Üniversitesi

İÇİNDEKİLER

AÇILIŞ KONUŞMALARI.....	4
Eski Asur'un Yamhad Politika'sında Qatna Krallığı'nın Rolü.....	7
Elam'ın Sınırları ve Coğrafi Özellikleri.....	8
Antik Grek Kaynakları Işığında İskit Okçuluğu	9
Orta Asya Coğrafyasının Asya Hunları Üzerindeki Etkisi	10
Tang Hanedanı'nın Tibet Politikası	12
İstanbul'un Hristiyanlık Tarihindeki Yeri	13
Selahaddin Eyyubi'nin Mısır Seferleri ve Fatımî Hilafetinin Ortadan Kaldırılması	14
IV. Haçlı Seferi'nde Doğu ve Batı Kiliselerini Birleştirme Çabaları	15
Eşik Ruhunun Kutsal Kabul Edilmesi: Tokat Örneği	17
Konya Halk Kültüründe Nazardan Korunmak İçin Yapılan Bir Tütsülenme Gelenegi: Üzerlik/Yüzerlik.....	18
Bir Yazma Eserde Esop Hikâyeleri.....	19
Malatya İlinde Hastalıkların Tedavisine İyi Geldiğine İnanılan Geleneksel Ziyaretler	20
Bengal'in Türk İslâm Hâkimiyetine Girmesinde Muhammed Bahtiyar Halaç'ın Rolü ve Önemi.....	22
Gaznelilerin Sistan Hâkimiyeti.....	23
Takabât-ı Nâsirî'ye Göre Şemseddin İltutmuş ve Dönemi	25
Keşmir Adı ve Keşmir Vadisi'nin Oluşumuna Dair Rivayetler.....	27
Carl Gustav Jung'un Din ve Tanrı Görüşü	30
Vahiy İnsan İlişkisi Bağlamında Kur'an'da Nass-Olgı Diyalektiği	31
Bir İlâhiyyât Mecmû'ası Üzerine Değerlendirme ve Notlar.....	32
Bir Ön Bilim Olarak Frenoloji ve Kâdı Asker Şerîf Mehmed Molla Efendi Kıyâfet-Nâmesi'nde "Kafa" Unsûru Üzerine	33
East Asia According to Abdurreşid Ibrahim's Travelogue	35
The Afghan Conflict: A Peace Agreement between the United States and the Taliban and Its Implications for the Countries of Central Asia.....	36
Narendra Modi Yönetiminde Hindistan Dönüştü Mü? Hindistan'da Otoriterlik Tartışmalarına Değişmeyen Neoliberalizm Olarak Yakından Bakmak.....	37
Hokand Hanlığı- Çarlık Rusya Siyasi İlişkileri (1812-1876).....	39
İngilizlere Karşı Kazan Kaldırma Hareketi: 1857 Sipahi Ayaklanması	40
XIX. Yüzyılda Rus-İngiliz Büyük Oyunu'nun Mücadele Arenası: Türkistan	41
Nursultan Nazarbayev'in Hayatı ve Faaliyetleri (1940-2019).....	42
Ahmet Emin Güven'in Husûsî Kütüphanesi'nde Bulunan Râgıb Bey Mecmû'ası Üzerine Notlar	44

Ankara Millî Kütüphane Adnan Ötügen İl Halk Kütüphanesi 06 Hk 687/1	
Arşiv Numarasında Kayıtlı Mecmû'a-yı Bektaşîye Hakkında Notlar	45
Dermend'in Şiirlerinde Edebi Sanatlar (<i>Kaleme Hitap, Gürüldeyen Sular</i> <i>Başında ve Geçmiş Günler</i> Adlı Şiirlerinde Geçen Örnekler)	46
İBB Atatürk Kitaplığı T816 Mün T816 Mün 1 Arşiv Numarası ile Kayıtlı "Münşeât Mecmûası: Mekâtib ve Tahrîrât Numûneleri" Adlı Eserdeki İki İtik- nâme Örneği	47
Türk Kültür Dil Biliminde Vatan Kavramı	49
Çağdaş Tatar Edebiyatı Yazarı Fevziye Bayramova'nın "Küçüm Han" Romanı Üzerine Bir İnceleme	50
Marsel' Galiyev'in Cihangir Manzumesinde Söz Sanatlarının Değerlendirilmesi	51
Başkâtib-Zâde Râgıb Bey Âile Mecmû'ası Üzerine	52
Küresel İklim Değişikliği Farkındalık Ölçeği Geliştirilmesi	54
Güney Asya'da İngilizce Dil Eğitimi Politikası	55
Nurettin Topçu'nun Anadolu Tarih Anlayışı Karşısında Orhan Türkdoğan'ın Asyatik Tarih Anlayışı	56
Türkiye-İran Arasındaki Diplomatik İlişkiler (1973-1980)	57
Cumhuriyetin İlk Döneminde Türkiye'de Eğitim Gören Afgan Öğrenciler	58
DEĞERLENDİRME ve KAPANIŞ OTURUMU	59

AÇILIŞ KONUŞMALARI

Sayın Rektörüm, Kıymetli Hocalarım, Sevgili Öğrenciler

Siyasi, sosyal, kültürel açıdan olduğu gibi enerji kaynakları bakımından da dünyanın en önemli kıtası olan Asya'ya dair özellikle de batıda son üç yüz yıldır çok önemli çalışmalar yapılmaktadır. Bu çalışmalar ile birlikte Asya'daki gelişmeleri yakından takip eden bir merkez olarak ülkemiz ve üniversitemiz ile Asya arasındaki bağları güçlendirmek adına önemli adımlar atma gayreti içerisindeyiz

Asya üzerinde çalışan lisansüstü öğrencilerinin bir araya getirdiğimiz bu kongremizde öncelikle amacımız Güney Asya Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezimiz (İNÜGAM) ile genç araştırmacıları bir araya getirmek ve bundan sonra izleyeceğimiz politikamızda bu gençler ve üniversiteler ile işbirliği yapmak akademik çalışmalar yürütmektir.

Kongremize yetmişin üzerinde müracaat yapılmış, bunlardan kırk bir bildiri ise sunuma uygun görülmüştür. Ayrıca uygun görülenlerin de üniversitemizin çeşitli dergilerinde yayınlanması planlanmıştır.

Pek çok alanda on oturum ile gerçekleşecek olan kongremiz iki gün sürecek olup teşriflerinden dolayı başta Sayın Rektörümüz Prof. Dr. Ahmet Kızılay Hocama ve katılımcı bütün hocalarımız ile kongrenin her sürecinde büyük gayret sarf eden merkezimizin kıymetli mensuplarına sonsuz teşekkür ederim. Kongreyi açmak üzere sözü Sayın Rektörümüz Prof. Dr. Ahmet Kızılay Hoca'ya devretmek istiyorum, buyurunuz.

Prof. Dr. Neslihan DURAK
İNÜGAM Müdürü

AÇILIŞ KONUŞMALARI

Çok Kıymetli hocalarım, çok değerli lisansüstü öğrencilerimiz, genç akademisyenlerimiz hepinizi sevgi, saygı ve muhabbetle selamlıyorum.

Online düzenlenen Uluslararası Asya Çalışmaları Lisansüstü Öğrenci Kongremize hepiniz hoş geldiniz

İnönü Üniversitesi köklü bir üniversitedir. Güney Asya Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezimizde bu alanda ihtisas sahibi önemli bir merkezdir. Prof. Dr. Neslihan Durak Hocamız, merkezimizin hem müdürü hem de rektör danışmanı olarak Asya ve Güney Asya çalışmaları alanında uzman bir hocamızdır. Sizlerde bu alanda çalışan akademisyenlerimizsiniz. Çok verimli bir kongre, verimli bir toplantı olacağına eminim. Kırk bir kabul edilen bildirinin her birinin hem ülkemizin hem de üniversitemizin çeşitli dergilerinde yayınlanacağını bekliyorum.

Kongrenin verimli ve başarılı geçmesini diliyorum. Kongre’de İnönü Üniversitesi ile birlikte ülkemizin diğer üniversiteleri ve yurt dışından çok fazla katılımcının aramıza yer aldığını görmekteyim. Ülkemizin farklı üniversitelerinden katılan siz genç akademisyenleri, pandemi sonrası İnönü Üniversitesi'ne davet ediyorum.

Asya ülkelerinin farklı noktalarını çalışmalarından dolayı siz değerli öğrencilerimizi Güney Asya Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi müdürü Prof. Dr. Neslihan Durak öncülüğündeki diğer hocalarımız ile diyalog içinde olmanızı istiyorum.

Merkezimiz bir taraftan bilimsel açıdan çıktıkları yolda önemli çalışmalarını sürdürürken diğer taraftan da dış işleri bakanlığı ile kurdukları sağlam ilişkiler ile bakanlığa çeşitli raporlar hazırlamaktadır. Merkezimiz ile diyalogunuz vesilesi ile hem sizin merkezimize katkılarınız olacaktır hem de sizler buranın imkânlarından faydalanmış olacaksınız.

Ben tekrardan Prof. Dr. Neslihan Durak hocama ve çalışma ekibine böyle bir kongreyi organize ettikleri için teşekkür ediyorum. Tüm katılımcılara başarılar diliyorum. Hepinize tekrardan sevgi, saygı ve muhabbetler diliyorum.

Prof. Dr. Ahmet KIZILAY
İnönü Üniversitesi Rektörü

08.04.2021

I. Oturum

Oturum Başkanı

Prof. Dr. Neslihan DURAK

Burak TAŞDÜVENÇİ (Kafkas Üniversitesi)
Eski Asur'un Yamhad Politikası'nda Qatna Krallığı'nın Rolü

Eray KARAKETİR (Pamukkale Üniversitesi)
Elam'ın Sınırları ve Coğrafi Özellikleri

Emrullah AYTEMUR (İnönü Üniversitesi)
Antik Grek Kaynakları Işığında İskit Okçuluğu

Filiz SOFUOĞLU (İnönü Üniversitesi)
Orta Asya Coğrafyasının Asya Hunları Üzerindeki Etkisi

ÖZET

I.Şamşı-Adad dönemi, Eski Asur'un sınırlarını genişlettiği bir dönem olmuştur. Ancak hükümdarlığı zamanında Halpa merkezli Yamhad krallığı, Asur'un yayılma politikası karşısında ciddi bir engel oluşturmuştur. Yamhad krallığının bilinen ilk kralı olan Sumu-Epuh, Asur ile mücadeleye girerek, birtakım başarılar da elde etmiştir. Bu krallığın Fırat'ın doğusuna doğru genişlemesini istemeyen ve tek başına onunla mücadele edemeyeceğini düşünen Şamşı-Adad, Suriye'de bulunan ve Yamhad krallığının bir düşmanı olan Qatna ile ittifak kurma yoluna gitmiştir. Suriye'de Tell El Mişrifeh'e konumlandırılan Qatna kenti, M.Ö. II. Binyılın ilk çeyreğinde Suriye-Kenan Bölgesi'nde yer alan bir krallıktır. Tarihi kayıtlarda krallığın adı ilk kez Mısır Firavunu I. Senusret dönemine ait olan Sinuhe'nin Öyküsü'nde geçmektedir. Bilinen ilk kralı İshi-Adad olan Qatna krallığı, Eski Asur ve Yamhad arasındaki mücadelede büyük bir rol oynamıştır. Ondan sonra tahta gelen Amutpi'el'in tahta geldiği sıralarda Eski Asur'da Şamşı-Adad da ölmüş, böylece Yakınoğu politikasında değişiklikler meydana gelmiştir. Çalışmamızda Qatna krallığının kuruluşuna ve ilk iki kralı dönemindeki siyasi tarihlerine değindikten sonra, Eski Asur'un Yamhad Politika'sında Qatna Krallığı'nın yerine açıklık kavuşturmaya çalışacağız.

Anahtar Kelimeler: Qatna, Yamhad, Eski Asur, Tell El Mişrifeh, Suriye.

ABSTRACT

The period of I. Şamşı-Adad was a period when Ancient Assyria expanded its borders. However, during his reign, the Halpa-centered Yamhad Kingdom created a serious obstacle against the expansion policy of Assyria. Sumu-Epuh, the first known king of the Kingdom of Yamhad, entered into a struggle with Assyria and achieved some success. Şamşı-Adad, who did not want this kingdom to expand towards the east of the Euphrates and thought that he could not fight it alone, sought an alliance with Qatna, an enemy of the Kingdom of Yamhad in Syria. Qatna city located in Tell El Mishrifeh in Syria. It is a kingdom located in the Syria-Canaan Region in the first quarter of the second millennium. In the historical records, the name of the kingdom is mentioned for the first time in the Story of Sinuhe, which belongs to the period of Egyptian Pharaoh I. Senusret. The Kingdom of Qatna, the first known king of İshi-Adad, played a major role in the struggle between Ancient Assyria and Yamhad. Şamşı-Adad also died in Ancient Assyria, when Amutpi'el, who came to the throne after him, and thus, changes occurred in the Near East policy. In our study, we will try to clarify the place of the Kingdom of Qatna in the Yamhad politics of Ancient Assyria, after mentioning the establishment of the Kingdom of Qatna and its political history during the period of its first two kings.

Key Words: Qatna, Yamhad, Old Assyria, Tell El Mishrifeh, Syria.

*Doktora Öğrencisi, Kafkas Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Fakültesi, Kars/Türkiye
E-Posta: buraktasduvenci@gmail.com, Orcid: 0000-0003-4155-1434.

Elam'ın Sınırları ve Coğrafi Özellikleri

Eray Karaketir*

ÖZET

Elam Krallığı MÖ 4-1. binyıllar arasında Zagros Dağları'nın eteklerinde ve Mezopotamya Ovası'nın bir parçası durumunda olan Susyana Ovası'nda hüküm sürmüştür. Günümüzde İran'ın güneybatısını kapsayan bu bölge, hem dağlık alanlar ile bereketli ovaları bir arada barındırması hem de Mezopotamya'ya komşu olması sebebiyle yaşam koşulları açısından çeşitlilik arz etmektedir. En önemli yükseltiyi Zagros Dağları'nın oluşturduğu bölgede, çeşitli akarsular yer almakta ve bu akarsular bölgenin yaşama elverişli olmasında önemli rol oynamaktadır. Genel olarak kurak bir iklime sahip olan bölgede yüksek kesimler kısmen ağaçlarla örtülü olmasına karşın, ovalık alanlarda bozkır bitkisi örtüsü egemen olmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Elam, Elamlılar, Eski İran, Huzistan, İran Coğrafyası

ABSTRACT

The Kingdom of Elam ruled between 4000 BC and 1000 BC at the foothills of the Zagros Mountains and in the Susyana Plain, which is a part of the Mesopotamian Plain. Today, the region which covers the southwestern part of Iran has a regional diversity in terms of living conditions thanks to its hosting mountainous areas and fertile plains together and neighboring Mesopotamia. In the region where the most important altitude is formed by the Zagros Mountains, there are various rivers, and these rivers play an important role in the habitability of the region. In the region, which generally has an arid climate, although the high parts are partially covered with trees, the steppe vegetation is especially dominant in the lowlands.

Key Words: Elam, Elamites, Ancient Iran, Khuzestan, Geography of Iran

*Doktora Öğrencisi, Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli/Türkiye, E-Posta: karaketireray@gmail.com, Orcid: 0000-0002-0452-7622

ÖZET

Kuzey Karadeniz kıyılarına yerleşmeleri neticesinde Grekler ile temas kuran İskitlerin şüphesiz dikkat çeken en büyük özellikleri Atlı okçu birliklere sahip olmalarıydı. İskit atlı birliklerinin savaş arazisinde süratli yer değişimleri Grek topluluklarının nadir karşılaştıkları bir durumdu. Greklerin gördükleri kadarı ile kaleme aldıkları İskitlere dair pasajları incelediğimizde bu durumu destekleyen önemli bilgiler yer almaktadır. İskitlerin askeri özelliklerinden bahsedilirken, ata binmelerinin ve okçuluktaki başarılarının ön plana çıktığı görülmektedir. Bazı komedya ve tragedyalarda İskit okçuların Grek polislerinde güvenliği tesis ettiklerine dair bilgiler yer almaktadır. İskitlerden önce bölgede kendileri gibi konar-göçer bir topluluk olan Kimmerler yer almaktaydılar. Ancak Kimmerler İskitler kadar dikkat çeken bir topluluk olmamışlardır. İskit tarihinin erken çağlarına değinildiğinde Kimmerlerden bahsedildiğini görmekteyiz. Tarihi araştırmalarda bu hususa dair farklı yaklaşımlar bulunmaktadır. Nitekim İskitler ilk olarak Kimmerler ile mücadele ederek ilerlemelerini sürdürmüşlerdir. Bu çalışmamızda İskitlerden bahseden Antik Grek Kaynakları ışığında İskit okçu birliklerine dair bilgileri derleyerek aktarmaya çalışacağız.

Anahtar Kelimeler: İskitler, Kimmerler, Grekler, Kuzey Karadeniz

ABSTRACT

The most striking feature of the Scythians, who came into contact with the Greeks as a result of their settlement on the northern Black Sea coast, is that they had cavalry archer units. The rapid displacement of Scythian horsemen on the battlefield was a rare occurrence for the Greek communities. The Scythians wrote as much as they saw, when we examine the passages they wrote, there is important information that supports this situation. While talking about the military characteristics of the Scythians, it is seen that their horse riding and their success in archery come to the fore. Some comedies and tragedies contain information about Scythian archers who ensured security in Greek city-states. Before the Scythians, the Cimmerians, a nomadic community like themselves, were in the region. However, the Cimmerians were not as remarkable as the Scythians. When referring to the early ages of Scythian history, we see that Cimmerians are mentioned. There are different approaches to this issue in historical studies. As a matter of fact, the Scythians continued their progress by fighting with the Cimmerians first. In this study, we will try to compile the information about Scythian archers in the light of Ancient Greek Sources that mention Scythians.

Key Words: Scythians, Cimmerians, Greeks, Northern Black Sea

*Yüksek Lisans Öğrencisi, İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya/Türkiye,
E-Posta: emraytemur@hotmail.com, Orcid: 0000-0002-1273-252X

Orta Asya Coğrafyasının Asya Hunları Üzerindeki Etkisi

Filiz Sofuoğlu*

ÖZET

Dünyanın en eski kara parçası olan Asya kıtası pek çok medeniyete ev sahipliği yapmıştır. Bu kadim kıta, Türk tarihinin aydınlatılması bakımından oldukça kritik bölgeleri ve kültür miraslarını bünyesinde tutmaktadır. Türkler için Asya coğrafyası gücünü aldığı ve sırlarına kucak açan bir bölge olmuştur. Dağınık boylar halinde yaşamış olan Türk topluluklarının menşei hala gizemini korumaktadır. Fakat Türklerin anavatanı denilince ilk olarak Orta Asya aklı gelmektedir. Türklerin ilk ana yurdunun Altay ve Sayan (Kögmen yışı) dağları çevresi ile bu dağların kuzey-batı bölgeleri olduğu fakat yapılan pek çok araştırmalar sonucunda Türk anayurdunun bu bölgelerle sınırlı kalmadığı, Türklerin buradan doğuya, batıya ve güneye doğru gittikçe yayıldıkları görülmektedir. Bilindiği üzere bilinen ilk Türk devleti Asya Hun devletidir. Coğrafyanın devletler üzerindeki etkisi de göz ardı edilemez derece de önemlidir. Hunların savaşçı ruhunda coğrafyanın rolü oldukça fazladır. Bu savaşçı ruh, Hunlara pek çok askeri başarı da getirmiştir. Coğrafyanın etkisi ile sert iklim koşullarına dayanaklı olan Hun halkı gücüne güç katabilmiştir. Bulundukları coğrafyanın kritik olması savunma mekanizmalarını fazlasıyla geliştirmiştir. Konargöçer yaşam ise Hunlara yaşadığı coğrafyayı çok iyi tanıma fırsatı vermiştir. Çalışmamızda Orta Asya coğrafyasının Hunlar üzerindeki etkisine değinilerek bu konuda bilgiler aktarılmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Orta Asya, Coğrafya, Hunlar.

ABSTRACT

Being the oldest land part of the world, the Asian continent has hosted many civilizations. This ancient continent holds highly critical regions and cultural heritage in terms of enlightening Turkish history. For the Turks, Asian geography has become a region that has taken its power and embraced their secrets. The origin of the Turkish communities that lived in scattered tribes is still a mystery. But when it comes to the homeland of the Turks, Central Asia comes to mind first. It is seen that the first homeland of the Turks was the Altay and Sayan (Kögmen yışı) mountains and the north-west regions of these mountains, but as a result of many studies, the Turkish homeland was not limited to these regions, and the Turks spread from here to the east, west and south. As it is known, the first known Turkish state is the Asian Hun state. The influence of geography on states is also extremely important. Geography plays an important role in the warrior spirit of the Huns. This warrior spirit brought many military achievements to the Huns. With the influence of geography, the Hun people, who are resistant to harsh climatic conditions, have been able to strengthen their power. The fact that their geography is critical has greatly improved their defense mechanisms. On the other hand, the nomadic life gave the Huns the opportunity to get to know the geography they lived in very well. In our study, we tried to convey information on this subject by referring to the effect of Central Asian geography on the Huns.

Key Words: Central Asia, Geography, Huns.

*Doktora Öğrencisi, İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya/Türkiye, E-Posta: SofuogluFiliz@gmail.com, Orcid: 0000-0001-5561-4323.

08.04.2021

II. Oturum

Oturum Başkanı

Doç. Dr. Yahya BAŞKAN

Enes ADIGÜZEL (İstanbul Üniversitesi)
Tang Hanedanı'nın Tibet Politikası

Sümeyya EKİNCİ (İnönü Üniversitesi)
İstanbul'un Hristiyanlık Tarihindeki Yeri

Metin DÖNMEZ (İnönü Üniversitesi)
Selahaddin Eyyubi'nin Mısır Seferleri ve Fatımi Hilafetinin Ortadan Kaldırılması

İsmail BERKTAŞ (İnönü Üniversitesi)
4. Haçlı Seferi'nde Doğu ve Batı Kiliselerini Birleştirme Çabaları

ÖZET

Tang Hanedanı 618-907 yılları arasında Çin siyasi tarihinde yaklaşık üç asırlık bir zaman dilimini kapsamaktadır. İdari sınırların boyutu konusunda Qing Hanedanı (1636-1912) ile hemen hemen aynı olsa da tarih boyunca Çin'de kurulan hiçbir hanedan Tang Hanedanı dönemindeki kadar geniş bir hâkimiyet alanına sahip olamamıştır. Bu kadar geniş bir coğrafyada hâkimiyet kurmak beraberinde sınırların ötesinde Türkler, Koreliler, Japonlar, Kitanlar gibi birçok komşu toplulukla da politika yürütmeyi gerekli kılmıştır. Bunların dışında Tibetliler de Tang Hanedanı'nın bir diğer komşusu olarak önem arz etmektedir. Türk Kağanlığı ve Uygur Kağanlığı'nın yanı sıra Tibetliler de VII. yüzyılda büyük bir siyasi oluşum haline geldikten sonra yaklaşık 200 yıl boyunca Tang Hanedanı'nın siyasi tarihinde iz bırakmışlardır. Bu yazının amacı Tang Hanedanı döneminde Tibet ile olan bütün ilişkileri ele almak değildir. Asıl amaç Tang Hanedanı'nın Tibetlilere karşı yürüttüğü politikayı daha çok Tang Hanedanı çerçevesinde ve belli başlı tarihsel gelişmeler ışığında ele almak olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Tibet, Tang Hanedanı, Türk Kağanlığı, Uygurlar, İpek Yolu, Politika, İç Asya Tarihi

ABSTRACT

Tang Dynasty had comprised approximately three century period between 618-907 in political history of China. Though it is almost same with Qing Dynasty (1636-1912) in terms of extent of administrative boundary, no dynasties which had established in China have not owned to wide domination area as far as in Tang Dynasty era throughout history. To being domination such wide geography have necessitated carry out a policy with many societies which are neighbor like Turks, Koreans, Japaneses and Kitans beyond frontiers. Except these, Tibetans have importance as another neighbor of Tang Dynasty. Beside of Turk Khaganate and Uighur Khaganate, Tibetans have left a mark along approximately 200 years in politic history of Tang Dynasty after it took politic formation in VII. century. Purpose of this article is not discuss whole relations situated with Tibet in Tang Dynasty era. Essential purpose is going to be discuss policy of Tang Dynasty which carried out to Tibetans within the frame of Tang Dynasty and in consideration of certain historical events.

Key Words: Tibet, Tang Dynasty, Turkic Khaganate, Uighurs, Silk Road, Policy, History of Inner Asia

*Yüksek Lisans Öğrencisi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul/Türkiye, E-Posta: enes.adiguzel60@gmail.com, Orcid: 0000-0002-0497-9717

ÖZET

Dünya'nın en eski yerleşim yerlerinden biri olan İstanbul, jeopolitik konumu itibarıyla Asya ve Avrupa kıtalarının birleşme noktasında merkez konumdadır. Medeniyetler beşiği sıfatına nail olan İstanbul geçmişten günümüze zamanı bağlayıcı bir köprü işlevi görür. İstanbul, M.S 324 yılında Konstantin tarafından Bizantion şehri üzerine kurulmuştur. Kuruluşundan itibaren "İkinci Roma" ve "Yeni Roma" gibi isimlerle anılan İstanbul, V. Yüzyılda Doğu Akdeniz'in en önemli şehridir. I. Konstantin Hristiyanlığı kabul edince İstanbul sadece siyasi bir merkez olarak değil, aynı zamanda dini bir merkez haline gelmiştir. "Şehirlerin kralı", "bütün şehirlerin gözü" gibi unvanlarla anılan İstanbul'un sahip olduğu zenginliğin başka hiçbir şehirde bulunmadığı söylenir. XII. yüzyılın sonlarında İstanbul, zenginliği ve ihtişamıyla batılı gezginleri dünyadaki diğer şehirlerden daha fazla etkilemiştir. Öte yandan Haçlılarda şehre geldiklerinde kilise ve büyük kamu binalarının kubbe ve kulelerinin silüetleri ile karşılaşmışlar ve bu görkemli binalar karşısında büyülenmişlerdir. İstanbul hem bu ihtişamı hem de jeostratejik önemi dolayısıyla tarihin birçok döneminde çeşitli saldırılara maruz kalmıştır. Ayrıca Hristiyanlarca manevi değeri büyük birçok Kutsal emanet İstanbul'da bulunmaktaydı ve bunlar şehri başlı başına bir dini merkez haline getirmekteydi. Bu çalışmada İstanbul'un Hristiyan dünyası açısından önemi ve Batılıların özellikle Haçlıların İstanbul'a olan bakışları incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: İstanbul, I. Konstantin, Haçlılar, Hristiyanlar, Kutsal Emanetler.

ABSTRACT

Istanbul is one of the oldest settlements in the world. Due to its geopolitical location, Istanbul can be imaged as bridge between Europe and Asia. It can also be considered as a center of Europe and Asia. Istanbul as a Cradle of civilizations it seems like living history book that summarize the past. Istanbul was founded by Konstantin on the city of Bizantion in 324 A.D. Known as "Second Rome" and "New Rome" since its foundation, Istanbul is the most important city of the Eastern Mediterranean in the 5th century. When Constantine I accepted Christianity, Istanbul became not only a political center but at the same time it has become a religious center. With titles such as "king of cities", "eyes of all cities" It is said that the wealth of the Istanbul is not found in any other city. Istanbul, attracts western travelers more than any other city in the world because of its wealth and splendor. When the Crusaders came to the city, the dome of churches, large public buildings and silhouettes of their towers fascinated the Crusaders. Istanbul has been subjected to various attacks in many periods of history due to its magnificence and geostrategic importance. Christians have many sacred relics of great spiritual value in Istanbul and these made the city a religious center. In this study, the importance of Istanbul for the Christian world and the view of Westerners, especially Crusaders, towards Istanbul will be examined.

Key Words: Istanbul, Constantine I, Crusaders, Christians, Sacred Relic

*Yüksek Lisans Öğrencisi, İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya/Türkiye, E-Posta: Sumeyyaeikinci.44@hotmail.com, Orcid:0000-0001-6191-471X.

Selahaddin Eyyubi'nin Mısır Seferleri ve Fatimî Hilafetinin Ortadan Kaldırılması

Metin Dönmez*

ÖZET

Dimaşk (Şam) mücadelesinde başarısızlığı kabullenmiş olan Haçlılar, Nureddin Mahmud b. Zengi'ye (1146-1174) karşı stratejik bir mevkide olan Mısır'a hâkim olmanın yollarını aramışlardır. III. Baudouin (1143-1162) 1160 yılında Mısır'daki karışıklıklardan faydalanarak bir sefer düzenlemek istemiş, ancak 1162'de onun ölümüyle birlikte yerine kardeşi Yafa ve Askalan Kontu Amaury (1162-1174) geçmiştir. Amaury'nin Mısır üzerine yürümesinin sebebi ise III. Baudouin döneminde yapılan bir anlaşmada Fatimilerin anlaşma şartlarını yerine getirmemesi ve Kudüs Krallığı'na ödenmesi gereken haracın ödenmemesiydi. Fatimî veziri Şâver, yanlış politikaları yüzünden vezaretten düşürülünce Nureddin Mahmud Zengi'den yardım talep etmişti. Nureddin Mahmud, Şirkûh ve Selahaddin Eyyubi'yi Mısır üzerine sevk edip Şâver'in tekrar Fatimî veziri olmasını sağlamıştı. Selahaddin Eyyûbi (1169 -1193) bu ilk seferde Bilbis savunmasında görev almıştı. Selahaddin Eyyûbi'nin Mısır hâkimiyetine giden yolda bu seferler onun bölgedeki siyasi dengeleri anlaması açısından büyük bir önem arz eder. Mısır seferleri esnasında Fatimî-Haçlı-Bizans müttefik ordularıyla girişilen mücadelenin sonunda Selahaddin Eyyûbi Fatimî vezirliğine yükselmiştir. Bölgedeki dengeleri gözeterek hareket eden Selahaddin Eyyûbi, şartlar olgunlaştıktan sonra Nureddin Mahmud b. Zengi'nin emriyle Mısır'da Fatimî Hilafeti'ne son vererek hutbelerin Abbasi halifeleri adına okunmasını sağlamıştır. Böylece Mısır'da Şii Fatimî Hilafeti son bulmuş ve Mısır Nureddin Mahmud b. Zengi hâkimiyetine girmiştir.

Anahtar Kelimeler: Selahaddin Eyyubî, Nureddin Mahmud b. Zengi, Fatimiler, Mısır, Kudüs Krallığı, Haçlılar, Bizans.

ABSTRACT

The Crosses, who accepted failure in the struggle for Dimask (Damascus), sought ways to dominate Egypt, where was strategically located, against to Nureddin Mahmud b. Zengi (1146-1174). III. Baudouin (1143-1162) wanted to organize an expedition by taking advantage of anxieties in Egypt in 1160, but his death in 1162, his brother Yafa and Askalan Count Amaury replaced him. The reason why Amaury go to war on Egypt is the agreement made during by III. Baudouin period, it was that the Fatimids did not fulfil the terms of agreement and tribute to be paid to Kingdom of Jerusalem wasn't paid. Saver who is the Caliphate of Fatimid request from Nureddin Mahmud b. Zengi when he degraded into vizier in terms of his wrong politics. Nureddin Mahmud had sent Şirkûh and Selahaddin Eyyubi (1169 -1193) to Egypt and contribute Saver to become the vizier of Fatimid again. Selahaddin Eyyubi took part in the defense of Bilbis at the first time. These campaigns on the way to the Egyptian domination of Saladin Ayyubi are the great importance in terms of his understanding of political balances in the region. At the end of the struggle between the Fatimi-Crusader-Byzantian allied armies during the Egypt campaigns, Saladin Ayyubi rose to the vizier of Fatimid. With the command of Nureddin Mahmud b. Zengi, Saladin Ayyubi acting by considering the balances in the region after the conditions matured, ended the Fatimid Caliphate and made the sermons to be read on behalf of the Abbasid caliphs in Egypt. Thus the Shia Fatimid Caliphate ended in Egypt and Egypt has been dominated by Nureddin Mahmud b. Zengi.

Key Words: Selahaddin Eyyubi, Nureddin Mahmud b. Zengi, Fatimids, Egypt, Kingdom of Jerusalem, Crusaders, Byzantium.

*Yüksek Lisans Öğrencisi, İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya/Türkiye,
E-Posta: metin_donmez_4444@hotmail.com, Orcid: 0000-0001-7772-6983

IV. Haçlı Seferi'nde Doğu ve Batı Kiliselerini Birleştirme Çabaları

İsmail Berktaş*

ÖZET

Papa III. İnnocentius'un çabaları ile toplanan IV. Haçlı Seferi, Ortadoğu'da Müslümanları saf dışı bırakarak Kudüs'ü ele geçirmek ve Roma kilisesinin hâkimiyetini bütün Hristiyan dünyasına egemen kılmaktı. Tüm bunlar planlanırken IV. Haçlı birliklerinin Venedik ile anlaşması ve Venedik Dükü Enrico Dandolo'nun bu seferi çıkarı doğrultusunda yönlendirmesi neticesinde nihayet 1203'te İstanbul'a yönelen Haçlı birlikleri Bizans savunmasını kırarak 13 Nisan 1204'te şehri resmen işgal etti. Latinlerin bu işgali, Bizans'ı yok ederek kiliseleri Papalık etrafında birleştirme gayesinde olsa da bu işgal sonuçsuz kalmış İstanbul'un zaptı ve yağmalanması kiliseleri birleştirmeden ziyade doğu-batı kiliselerini birbirinden daha çok uzaklaştırmıştı. Latinlerin şehre girer girmez kiliselere zarar vererek kadın, erkek, çocuk demeden herkesi öldürmesi Roma Kilisesi'ni üstün kılmadığı gibi yapılan katliamlar da hiçbir zaman akıllardan silinmemiştir. Latinlerin İstanbul'u işgali sonucu Bizans Devleti; İznik İmparatorluğu, Epiros Despotluğu ve Trabzon Devleti olmak üzere üç bölgeye ayrılmıştı. Ancak bu devletlerin hiçbirisi doğu ve batı kiliselerinin birleştirilmesini istemeyeceklerdir. Bu çalışmada IV. Haçlı Seferi esnasında Latinler tarafından doğu ve batı kiliselerinin birleştirilme çabaları üzerinde durulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Roma Kilisesi, Kiliseleri Birleştirme, Bizans, Haçlılar, İstanbul.

ABSTRACT

The fourth Crusade, which was convened by the efforts of Pope İnnocentius III, was to eliminate the Muslims in the Middle East and to seize Jerusalem and to dominate the Roman churohes over the whole Christian world. While all this being planned, the Crusaders, which finally headed to Istanbul in 1203, as a result of the reconciliation of the fourth Crusaders with Venice and the direction of the Venetion Duke Enrico Dondala in this expedition, broke the Byzantine defense and officially occupied the city on 13 April 1204. Although this occupation of the Latins was aimed at destroying the Byzantine and uniting the curches around the Papacy, this occupation was inconclusive and the seizure and looting of Istanbul, rather than uniting the churches, further separated the east-west churches. The fact that the Latins killed everbody, including women, men and childeren, by damaging the churches as soon as they entered the city did not make the Church of Rome superior and the massacres were never erased from mind. As a result of the Latin invasion of Istanbul, the Byzantine state was divided into three regions; the İznik Empire, the Epiros Despotate and Trabzon Komnenas. However, none of these states would want the eastern and western churches to be united. İn this study, the efforts of the Latins to unite the eastern and western churches between the fourth Crusades Will be emphosized.

Key Words: Roman Church, Uniting Churches, Byzantine, Crusaders, İstanbul.

*Yüksek Lisans Öğrencisi, İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya/Türkiye,
E-Posta: metehann_4444@hotmail.com, Orcid: 0000-0003-3353-0932

08.04.2021

III. Oturum Başkanı

Dr. Öğretim Üyesi Gülcan KIZILÖZEN

Çiğdem GÜLBAŞ (İstanbul Üniversitesi)
Eşik Ruhunun Kutsal Kabul Edilmesi: Tokat Örneği

Emine AKARSU (Necmettin Erbakan Üniversitesi)
**Konya Halk Kültüründe Nazardan Korunmak İçin Yapılan Bir
Tütsülenme Geleneği: Üzerlik/Yüzerlik**

Mustafa ALKAN (Erciyes Üniversitesi)
Bir Yazma Eserde Esop Hikâyeleri

Aybüke Kübra ÇELİK (İnönü Üniversitesi)
**Malatya İlinde Hastahkların Tedavisine İyi Geldiğine İnanılan
Geleneksel Ziyaretler**

ÖZET

Türk milletinin Türkistan'daki anayurtlarından Anadolu'daki yurtlarına yaptıkları büyük göç bu coğrafyanın kültürel çehresinde çok ciddi değişim ve dönüşümlere neden olmuştur. İslâm öncesi Türk tarihinde Gök Tanrı eksenli şekillenen dini sistem Anadolu coğrafyasındaki Türklerin kültürel hafızasında yer etmiş ve büyük bir kültür sentezi olarak günümüzde de sürdürülmüştür. Bu sentezin en temel dayanaklarından biri aile ocağının kutsal sayılması şeklinde ortaya çıkmıştır. Anadolu'da aile kavramına atfedilen kutsiyet ocak kavramının kutsal sayılmasına neden olmuş ve aile ocağını koruma noktasında birçok gelenek ortaya çıkmıştır. Anadolu insanı ev ve çevresini kadının sorumluluğuna bıraktığından bahsi geçen kutsallığı koruma görevini de genellikle kadın üstlenmektedir. Geleneksel yöntemlerle bezenen koruma olgusu, eve ilk adım atılan yer olan eşik ile başlatılmış ve eşik ruhu kutsal sayılmıştır. Nazar olgusunun hem bireye hem de aileye zararı dokunduğuna inanan Anadolu insanı, aile ocağının zarar görmemesi adına nazarı engellemek için yaptığı işlemleri eşığe de uygulayarak adeta bir koruma kalkını oluşturmıştır. Eşik ruhuna atfedilen kutsallığın Türk coğrafyasında ifade ettiği anlam Türkistan'da başlayarak Anadolu'ya kadar ulaşmış ve gerek günlük yaşamda gerekse geçiş törenlerinde üzerinde itinayla durulan bir husus olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Ateş, ocak, eşik, Türkistan, Anadolu.

ABSTRACT

The immigration of the Turkish nation from their homeland in Turkistan to their homeland in Anatolia has caused serious changes and transformations in the cultural face of this geography. The religious system shaped in the axis of the Sky God in pre-Islamic Turkish history has taken place in the cultural memory of the Turks in the Anatolian geography and has been maintained today as a great cultural synthesis. One of the main pillars of this synthesis emerged as the holy hearth of the family hearth. In Anatolia, the concept of holiness attributed to the concept of family has caused the concept of sacred hearth to be considered sacred and many traditions have emerged at the point of protecting the family hearth. Since the Anatolian people leave their home and environment under the responsibility of women, women generally undertake the duty of protecting the mentioned sacredness. The concept of protection, which is decorated with traditional methods, was initiated with the threshold, where the first step into the house, and the threshold spirit was deemed sacred. Believing that the evil eye phenomenon harms both the individual and the family, the Anatolian people created a shield of protection by applying the actions taken by the family hearth to prevent the evil eye in order not to be harmed. The meaning of the sacredness attributed to the spirit of the threshold in Turkish geography started in Turkistan and reached Anatolia, and it has been an issue that is carefully emphasized both in daily life and in transition ceremonies.

Key Words: Fire, stove, threshold, Turkestan, Anatolia

*Yüksek Lisans Öğrencisi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul/Türkiye, E-Posta: Cigdem.gulbas@hotmail.com, Orcid: 0000-0002-8659-6241.

Konya Halk Kültüründe Nazardan Korunmak İçin Yapılan Bir Tütsülenme Geleneği: Üzerlik/Yüzerlik

Emine Akarsu*

ÖZET

Türkler arasında eskiden beri ruhlar âlemin de bir bağlantı olduğuna inanılır. Hastalıkların kökeninde ruhlar arasındaki bir ilişki kurularak bir hastalığın sebebi olarak ruha zararlı şeylerin sirayet ettiği ya da ruhların kaçtığı gibi bir inanç şekli vardır. Türlü sağlık sorunlarına halk nezdinde birtakım bitkisel inanışlara dayanılarak sağlığa kavuşma, kendini iyi hissetme gibi normal yaşam koşullarına ayak uydurmak için halk hekimliğine sığınmıştır. Ruhun kötü enerjisinin sonlandırılması ve ruhtaki sıkıntının başka bir hastalığa dönüşmemesi adına bazen bir tedbir niteliğinde olmuş, bazen de girmiş olan hastalığı yok etmek amacıyla uygulanmış bir tütsülenme geleneği olmuştur. Halk inançlarının kökenine baktığımızda eski Türk inanç sistemlerinin ve dinlerinin izlerini görmekteyiz. Örneğin; evdeki nazarın kovulması için tütsü yakılmasının aslında eski Türk inançlarında yer alan kötü güçlerin korkutulması pratiğinden başka bir uygulama olmadığı oldukça açıktır. Bu örnekten de anlaşılacağı üzere Türkler yüzyıllar boyunca birçok dinin ve inanç sisteminin etkisinde kaldıkları için yeni bir dine veya kültür medeniyeti ile karşılaşırken eski dinleri ve kültürleriyle bağlarını tam olarak koparmamışlardır. Bunun için bugünkü halk inançlarında eski Türk dinlerinin, inanç sistemlerinin ve kültürlerinin etkisini görmemiz çok doğaldır. Bu çalışmada, Konya halk kültüründe halk nezdinde itibar görmüş olan üzerlik bitki tütsünü konu edinerek kültürel hazinemize kazandırmak temel hedef olmuştur. Ümit ederiz ki, maksat hâsıl olsun.

Anahtar Kelimeler: Konya, Halk Kültürü, Üzerlik/Yüzerlik, Nazar.

ABSTRACT

It is believed that there is a connection between the spirits for a long time among the Turks. At the root of illnesses, there is a form of belief that things harmful to the soul as the cause of a disease by establishing a relationship between spirits or that spirits escape. In order to keep up with the normal life conditions such as regaining health and feeling good, based on some herbal beliefs in the eyes of the public, various health problems have been taken shelter in folk medicine. In order to end the bad energy of the soul and prevent the distress in the soul from turning into another disease, it has sometimes been a precaution, and sometimes it has been a fumigation tradition applied in order to eliminate the disease that has entered. When we look at the origins of folk beliefs, we see the traces of old Turkish belief systems and religions. For example; It is quite clear that burning incense in order to expel the evil eye in the house is actually nothing but the practice of scaring the evil forces in old Turkish beliefs. As can be seen from this example, Turks have not completely severed their ties with their old religions and cultures while confronting a new religion or cultural civilization, as they have been under the influence of many religions and belief systems for centuries. Therefore, it is natural that we see the influence of ancient Turkish religions, belief systems and cultures in today's folk beliefs. In this study, it has been the main goal to bring peganum herbal incense, which has been respected in the folk culture of Konya, into our cultural treasure. We hope that the purpose is achieved!

Key Words: Konya, Folk Culture, Harmal Plant (Peganum Harmala), Evil Eye

*Yüksek Lisans Öğrencisi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü,
Konya/Türkiye, E-Posta: emine.akarsu19@gmail.com, Orcid:0000-0001-9725-7870

ÖZET

Köle olarak yaşadığı toplumda, hürlerden daha hür aklıyla, asırlar öncesinden günümüze kadar ulaşan hayvan hikâyelerini bizlere miras bırakan Esop, bu hikâyeleri ile, olgun insanda olması gereken melekeler ile olmaması gereken huyları küçük büyük herkesin anlayacağı bir dille anlatmıştır. Bu hikâyeler o kadar ünlenmiştir ki kendinden yaklaşık olarak 2 yüzyıl sonra büyük düşünür Sokrates, 5 yüzyıl sonra Latin ozan Phaedrus ve 21 yüzyıl sonra da La Fontaine bu hikâyeleri nazımla yeniden söylemeye çalışmışlardır. Esop'un muhakkak Anadolu'da anlatmaya başladığı bu hikâyeler, Yunan coğrafyasında devam etmiş belki de onun yaşadığı Bâbil ve Mısır'da da dünyaya gelmişlerdir. Esop'un zamanında dünyanın en güçlü devletlerinin olduğu bu geniş coğrafyadan dünyaya yayılan bu hikâyeler, bütün milletlerin ortak malı olmuş ve birçok dile tercüme edilmiştir. Bu hikâyelerin daha önce Uygur Türkçesine tercümesi yapılmışken tahminen 16. yüzyılda Anadolu'da veya Balkanlar'da Türkçeye bir başka tercümesinin daha yapıldığını görüyoruz. Doktora tezi olarak, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim dalı Eski Türk Edebiyatı bilim dalında, Prof. Dr. Atabey Kılıç danışmanlığında hazırlanmakta olup bitme noktasına gelen çalışmanın konusu Esop ve hikâyelerini konu alan bu tercüme eserdir. Eserde, Esop hikâyelerinden başka Kelile ve Dimne'den, Mesnevî-yi Şerîf'ten, Marzuban-nâme'den ve Binbir Gece Masalları'ndan da anlatılar mevcuttur. Bu tebliğde ilgili eser ve bu hususta yapılan çalışmalara kısaca değinilecektir.

Anahtar Kelimeler: Esop, Tercüme, Alıntı, Toplum

ABSTRACT

Esop, who left us a legacy of animal stories from centuries ago, with a mind freer than free, in the society where he lived as a slave; with these stories, he explained the qualities that a mature person should have and the habits that should not be, in a language that everyone can understand. These stories were so famous that, approximately 2 centuries after him, the great thinker Socrates, 5 centuries later the Latin poet Phaedrus, and 21 centuries later La Fontaine tried to retell these stories in verse. These stories, which Esop definitely started to tell in Anatolia, continued in the Greek geography, perhaps they were also born in Babylon and Egypt where he lived. These stories, which spread to the world from this vast geography where the most powerful states of the world were in Esop's time, became the common property of all nations and have been translated into many languages. While these stories were translated into Uyghur Turkish before, we see that another translation was made into Turkish in Anatolia or in the Balkans in the 16th century. The subject of the study which worked as doctoral dissertation at Erciyes University Institute of Social Sciences, Department of Turkish Language and Literature, Department of Old Turkish Literature, which is being prepared under the consultancy of Prof. Dr. Atabey Kılıç, is this translation work, which is about Esop and his stories. In the work, apart from the stories of Esop, there are also narratives from Kelile and Dimne, Mesnevî-yi Şerîf, Marzuban-nâme and Thousand and One Nights. In this notification, the related work and the study done on this issue will be briefly mentioned.

Key Words: Esop, Translation, Quotation, Society

*Doktora Öğrencisi, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kayseri/Türkiye, E-Posta: alkan@aku.edu.tr, Orcid: 0000-0002-9293-2715

Malatya İlinde Hastalıkların Tedavisine İyi Geldiğine İnanılan Geleneksel Ziyaretler

Aybüke Kübra Çelik*

ÖZET

İnsanlık tarihinde din hep var olmuştur. Geçmişten günümüze sağlık ve hastalık kavramları ve tedaviler insanların zihnini yormuştur. Eski çağlarda din adamları aynı zamanda insanların derdine derman olan onları tedavi eden bir hekimdi. Zamanla din ve sağlık birbirinden ayrılmış sağlık, hastalık ve tedavi ile ilgili konulara yönelik faaliyetler hekimler tarafından kliniklerde yapılmaya başlanmıştır. Ancak, dinin sağlık üzerindeki etkisi devam etmiştir. Çünkü yapılan uygulamalar kültürün birer parçası olmuştur. Hastalık evrensel bir olgu iken, hastalığın algılanışı ve tedavi usulleri kültürler arası farklılıklar nedeniyle birbirine benzememektedir. Aynı ülkenin çeşitli illerinde bile farklılıklar karşımıza çıkmaktadır. Anadolu topraklarında insanların hastalıkları tedavi etmek ya da dua etmek için başvurdukları ve içerisinde yatır olduğuna inanılan kutsal yerlere ziyaret denilmektedir. Yaptığımız bu çalışmada Malatya ilinde hastalıkları tedavide uygulanan geleneksel ziyaretlerin etkisini araştırdık.

Anahtar Kelimeler: Hastalık, Gelenek, Ziyaret, Tedavi

ABSTRACT

Religion has always existed in human history. From the past to the present, health and disease concepts and treatments have worn people's minds. In ancient times, clergy was also a physician who cured people's problems. In time, activities related to religious and health divided into health, disease and treatment have been conducted by physicians in clinics. However, the impact of religion on health continued. Because the applications that were made were part of the culture. While the disease is a universal phenomenon, the perception of the disease and the treatment methods do not match due to inter-cultural differences. Even in the different provinces of the same country, we see differences. It is called a visit to the sacred places in Anatolia where people are believed to have applied to treat or pray for diseases and are believed to be yachts in them. In this study, we studied the impact of traditional visits to treatment of diseases in Malatya.

Key Words: İllness, Tradition, Ziyaret, Treatment

*Yüksek Lisans Öğrencisi, İnönü Üniversitesi, Sağlık Bilimler Enstitüsü, Malatya/Türkiye,
E-Posta: aybukesnmz94@gmail.com, Ocid: 0000-0003-1924-3929

08.04.2021

IV. Oturum

Oturum Başkanı

Doç. Dr. Murat ÖZTÜRK

Enes Fırat ÖNEL (İnönü Üniversitesi)

**Bengal'in Türk İslâm Hâkimiyetine Girmesinde Muhammed Bahtiyar
Halaç'ın Rolü ve Önemi**

Yusuf Ziya SÖYLEMEZ (İnönü Üniversitesi)

Gaznelilerin Sistan Hâkimiyeti

Fahriye Gizem ERDURAK (İnönü Üniversitesi)

Takabât-ı Nâsırî'ye Göre Şemseddin İltutmuş ve Dönemi

Saadet ŞEKER (İnönü Üniversitesi)

Keşmir Adı ve Keşmir Vadisinin Oluşumuna Dair Rivayetler

Bengal'in Türk İslâm Hâkimiyetine Girmesinde Muhammed Bahtiyar Halaç'ın Rolü ve Önemi

Enes Fırat Önel*

ÖZET

Hindistan'ın doğu sınırını teşkil eden Bengal; coğrafi konumu sebebiyle Maurya, Gupta, Harşa, Pala ve Sena İmparatorluklarına ev sahipliği yapmış ve Hinduizm, Budizm, Brahmanizm, Cainizm gibi inanışlar için en önemli merkezlerden biri olmuştur. Bölgenin İslâm dini ile ilk temasları IX. ve X. yüzyıllarda Hint alt kıtasında Müslüman tüccarlar vasıtasıyla gerçekleşmiş, bu durum ileride vuku bulacak Muhammed Bahtiyar Halaç'ın fetihlerine meşru bir zemin hazırlamıştır. Gurlular adına Pencap bölgesinin fethi ve idaresiyle yetkilendirilen Kutbeddîn Aybeg bu faaliyetleri sırasında Muhammed Bahtiyar Halaç'ı hizmetine almıştır. Muhammed Bahtiyar Halaç Kutbeddîn Aybeg'den aldığı meşruiyet ile 1206'da Bengal ve çevresinde iktidarını tesis ederken günümüze kadar devam edecek olan İslâm dininin de ilk müesseselerini kurmuştur. Muhammed Bahtiyar Halaç önderliğinde pek çok şeyh ve sufi Bengal'e gelerek burada dini faaliyetlerini yürütürken mescit ve camiler inşa edilip müesseseleşmeye doğru gidilmiştir. Nitekim günümüzde Hindistan ile Myanmar arasında kalan; kuzeyde Tibet, güneyde körfez ile sınırlı Bangladeş'te nüfusun çoğunluğunu Müslümanların teşkil etmesinde en önemli başarı Muhammed Bahtiyar Halaç'a ait olup Delhi Türk Sultanlığının iktidarı boyunca bu manadaki faaliyetler büyük bir gayretle devam ettirilmiştir. Sunulacak olan tebliğde konu teferruatlı bir şekilde izah edilecektir.

Anahtar Kelimeler: Bengal, Leknevtî, Muhammed Bahtiyar Halaç, Kutbeddîn Aybeg

ABSTRACT

Being the eastern border of India, Bengal hosted the maurya, Gupta, Harsha, Pala and Sena Empires due to its geographical location and became one of the most important centers for beliefs such as Hidnuism, Buddhism, Brahmanism and Jainism. The region's first contact with the religion of Islam took place in the IX. And X. Centuries by Muslim merchants in the Indian subcontinent and this situation laid a legitimate ground fort the future conquests of Muhammad Bakhtiyar Khalji. Ghurid Dynasty on behalf of Punjab conquest and administration of the authorized, Mu Aybeg took Muhammad Bakhtiyar Khalji services during these activities. Muhammad Bakhtiyar Khalji, with the egitimacy he got from Kutbeddin Aybeg established his power in Bengal, and its surroundings in 1206 and established the first institutions of the religion of Islam that will continue until today. Under the leadership of Muhammad Bakhtiyar Khalji, many sheikhs and sufis came to Bengal and carried out their religious activitie here, masjids and mosques were built and institutionalized. As a matter of fact, the most important success in Muslims constituting the majority of the population in Bangladesh, which is between India and Myanmar in the present, Tibet in the North, and the gulf in the South belongs to Muhammad Bakhtiyar Khalji, and the activities in this sence have been continued with great effort during the rule of the Delhi Turkish Sultanate. The subject will be explained in detail in the communicue to be submitted.

Key Words: Bengal, Lakhnauti, Muhammad Bakhtiyar Khilji, Kutbeddin Aybeg

*Doktora Öğrencisi, İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya/Türkiye, E-Posta: enesfiratonel@hotmail.com, Orcid: 0000-0003-1662-0442

ÖZET

Asya kıtasında tarihin en eski devirlerinden başlayarak pek çok farklı noktada siyasi teşekküller meydana getirmiş olan Türkler, X. yüzyılda günümüz Afganistan toprakları üzerinde Gazneliler Devletini inşa etmişlerdir. Gazneliler kısa bir süre içerisinde Horasan'dan Hindistan'a kadar olan saha da genişleyerek bölgenin en güçlü devleti konumuna gelirken hâkimiyetleri altına aldıkları önemli noktalardan biri de Sistan'dır. Jeopolitik açıdan önemli konuma sahip olan Sistan, tarihi süreç içerisinde pek çok hâkimiyetin idaresi altına girmiş olup bahse konu dönemdeki ilk münasebetler Samanoğulları vasıtası ile başlamıştır. Başlangıçta Samanilerin hâkimiyeti altında olan Sistanlılar, Saffarilerin yönetimi altına geçince bu durumdan memnun olmadıkları için Gazneli Sebük Tegin'in yardımına başvurmuşlardır. Sonraki süreçte ise Sebük Tegin'in oğlu Sultan Mahmud döneminde Gazneli Devleti'nin Ceyhun'un güneyindeki en önemli güç haline gelmesiyle Sistan, Saffari lideri Emir Halef'ten alınarak Gazneli hâkimiyetine dâhil edilmiştir. Bu dönemde Sultan Mahmud'un kardeşi Nasr'ın idaresine verilen Sistan, daha sonra da Gazneli valileri tarafından yönetilmiştir. Bu süreç içerisinde Sistan da pek çok isyan gerçekleşmişse de halkın ve yöneticilerin desteğiyle bu isyanlar bastırılarak Sultan Mesud dönemine kadar Gazneliler adına hutbe okunmuştur. Fakat Sultan Mesud döneminde başlayan Selçuklu tehdidi karşısında Sistan'daki Gazneli hâkimiyeti zayıflarken 1040 Dandanakan Savaşının ardından da bölge tamamen Selçuklu idaresine geçmiştir. Musa Yabgu idaresi altındaki Sistan'da ahali Selçuklu yönetimine karşı isyan ederken bu fırsatı değerlendirmek isteyen Gazneli Sultanı Abdulreşid, bölgeyi tekrar ele geçirmek istemişse de Selçukluların başarısı karşısında geri çekilmek zorunda kalmıştır. Sunulacak olan bu bildiride Sistan'ın bölge açısından jeopolitik öneminin yanı sıra Gaznelileri dönemindeki durumuna dair geniş bilgi verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Horasan, Saffari, Gazneli, Mahmud, Sistan

ABSTRACT

The Turks, who created political organizations in many different points starting from the earliest periods of history in the Asian continent, built the Ghaznavid State on the territory of present-day Afghanistan in the 10th century. While the Ghaznavids became the most powerful state in the region by expanding the area from Khorasan to India in a short time, one of the important points they took under their control was Sistan. Sistan, which has an important geopolitical position, has been under the rule of many dominations in the historical process and the first relations in the mentioned period started with the Samanids. In other words, when Sistan, which was under the rule of the Samanids at the beginning, came under the rule of the Saffaris, they revolted with the help of Sebük Tegin since they were not satisfied with the situation. Later, when the Ghaznavid State became the most important power in the south of Ceyhun during the reign of Sultan Mahmud, the son of Sebük Tegin, Sistan was taken from the Saffari leader Emir Halef and entered the sovereignty of Ghaznavids. In this period, Sistan, which was given to the administration of Sultan Mahmud's brother Nasr, was later governed by the governors of Gaznavi. Although many revolts took place in Sistan during this period, these rebellions were suppressed with the support of the people and the administrators. Meanwhile, sermon was read in the name of the Ghaznavids until the reign of Sultan Mesud. However, the Ghaznavid dominance in Sistan weakened in the

*Doktora Öğrencisi, İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya/Türkiye, E-Posta: soylemezyusufziya@gmail.com, Orcid: 0000-0002-4356-3271

face of the Seljuk threat that started during the reign of Sultan Mesud, and after the Dandanakan War, which took place in 1040, the region was completely under the rule of the Seljuks. While the inhabitants of Sistan, under the rule of Musa Yabgu, rebelled against the Seljuk administration, Gazneli Sultan Abdulreshid, who wanted to take advantage of this opportunity, wanted to recapture the region but had to retreat in the face of the success of the Seljuks. In this paper, which will be presented, extensive information will be given about the geopolitical importance of Sistan for the region, as well as its situation in the period of the Ghaznavids.

Key words: Khorasan, Saffarid, Ghaznavids, Mahmud, Sistan

ÖZET

Asya'nın güneyinde üç büyük karadan birisi olan Hindistan konumu, iklimi ve kültürü açısından her dönemde dikkat çeken bir bölge olmuştur. Kaynaklarda her zaman tarım ve ticaret bölgesi olarak geçmiştir. Hindistan coğrafyası tarihin hiçbir döneminde dengeli bir toplum yapısı oluşturamadığı gibi farklı etnik gruplar tarafından yönetilmiştir. Türkler ilk defa bu coğrafyaya Sakaların güneye inmesiyle gelmişlerdir. Daha sonra Hun taarruzlarından kaçan Yüeciler bölgede görülmüşlerdir. Yüecilerden sonra Kuşanlar I. asrın ikinci yarısının başlarında hâkimiyet kurmuşlardır. Kuşanların bu bölgedeki hâkimiyetine son verenler ise Hun boylarından Akhunlar (Eftalitler)dir. 557 yılında Batı Göktürkler ve Sasaniler iş birliği yaparak Akhunları zayıflatmışlardır. VII. yüzyılın başlarında ise Hindu Racalar Akhunlara son vermişlerdir. Bir grup Türk Şahi yüksek kesimlere sığınıp hayatlarını idame ettirmişlerdir ve Gazneli Mahmud'un Hindistan seferinde ona çok büyük destek vermişlerdir. Gazneli Mahmut babasının başlattığı Hindistan seferlerini kendine düstur edinmiş ve bu bölgeye pek çok sefer yapmıştır. Gaznelileri tarih sahnesinden silen Gurlular, Türklerin Hindistan'daki varlığını sürdürmüşlerdir. Gur Sultanı Muizzeddin Muhammed bin Sam XII. yüzyılın son çeyreğinde Delhi Türk Sultanlığının temellerini atmış ve Kutbeddin Aybeg, Muizzeddin 'in 1210'da ölümüyle bağımsızlığını ilan etmiştir. Devletin teşkilatlanmasını ise Kutbeddin Aybeg'in damadı ve halefi Şemseddin İltutmuş sağlamıştır. Türk İslam hâkimiyetinin Hindistan'da tesisinde çok önemli bir yere sahip olan Sultan Şemseddin İltutmuş, siyasi ve sosyal faaliyetleri ile Delhi Türk Sultanlığını çok ileri seviyeye taşımıştır. Gurlu hükümdarı Muizzeddin Muhammed ve Bahaeddin Sam dönemlerinde devletin ileri gelen memurları arasında yer alan Cûzcânî, Sultan İltutmuş'un sarayına geldiğinde dini ve hukuki kurumların en üstüne getirilerek Delhi Türk Sultanlığı'nın dini ve sosyal teşkilatının yapılanmasında çok önemli katkıda bulunmuştur. Sunulacak olan bu bildiride döneme bizzat şahitlik eden, Minhâc-ı Sirâc Cûzcânî'nin Tabakât-ı Nâsırî' eseri ışığında Şemseddin İltutmuş ve dönemi ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Cûzcânî, Delhi, Muizzeddin Muhammed, Şemseddin İltutmuş.

ABSTRACT

India, one of the three major lands in the south of Asia, has always been a region that draws attention in terms of its location, climate and culture. It is always mentioned as an agricultural and commercial area in resources. The Indian geography has never been able to create a balanced social structure in any period of history and has been ruled by different ethnic groups. The Turks came to this geography for the first time with the Sakha descending to the south. Later, Yüecis who escaped from Hun attacks were seen in the region. After the Yüeciler, Kuşanlar ruled at the beginning of the second half of the 1st century. The ones who put an end to the dominance of the belts in this region are the Huns (Ephthalites) from the Hun tribes. In 557, the Western Turks and Sassanids cooperated and weakened the Akhuns. VII. At the beginning of the century, the Hindu Races put an end to the Akhuns. A group of Turkish Shahis took refuge in high places and continued their lives and gave great support to Mahmud of Ghazni in his India expedition. Gazneli Mahmut adopted the Indian expeditions initiated by his father as his principle and made many trips to this region. The Ghurids, who wiped out the Ghaznavids from

*Yüksek Lisans Öğrencisi, İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya/Türkiye,
E-Posta: fahriyegizemerdurak@hotmail.com, Orcid:0000-0002-3276-0093

the stage of history, continued the existence of the Turks in India. Gur Sultan Muizzüddin Muhammed bin Sam XII. In the last quarter of the century, Delhi laid the foundations of the Turkish Sultanate, and Kutbeddin Aybeg declared its independence with the death of Muizzüddin in 1210. The organization of the state was provided by Kutbeddin Aybeg's son-in-law and successor Şemseddin İltutmuş. Sultan Şemseddin İltutmuş, who has a very important place in the establishment of Turkish-Islamic rule in India, has carried the Turkish Sultanate of Delhi to a very advanced level with his political and social activities. Cûzcânî, who was among the prominent officials of the state during the periods of Ghurid ruler Muizzeddin Muhammed and Bahaeddin Sam, was brought to the top of the religious and legal institutions when he came to the palace of Sultan İltutmuş and made a significant contribution to the structuring of the religious and social organization of the Turkish Sultanate of Delhi. In this declaration to be presented, Şemseddin İltutmuş and his period will be discussed in the light of Minhâc-ı Sirâc Cûzcânî's work abat-ı Nâşirî, who personally witnessed the period.

Key Words: Muizzeddin Muhammed, Delhi, Şemseddin İltutmuş, Cûzcânî

ÖZET

Hindistan yarımadasının kuzeyinde ve Asya'nın ortasında yer alması nedeniyle “*Asya'nın kalbi*”, “*Hindistan kıtasının tacı ve incisi*” olarak adlandırılan Keşmir'in, kuzeybatısında Afganistan, kuzeyinde Çin'in Uygur Özerk bölgesi, doğusunda Tibet, güneyinde Hindistan'ın Himachal Pradesh ve Pencap eyaletleriyle batıdan ise Pakistan ile çevrilidir. Günümüzde Keşmir, Kuzeybatıda Pakistan denetimindeki Azat Keşmir, doğuda Hindistan hâkimiyetinde Cammu-Keşmir Eyaleti ve Çin egemenliğindeki Aksai Keşmir olarak üç bölgeye ayrılmıştır. Türkistan'a açılan bir koridor olan Keşmir, dünyanın en yüksek sıradağları olan Himalayalar üzerinde oldukça engebeli bir arazi üzerine kurulmuştur. Keşmir adını Himalaya sıradağlarının eteklerinde yer alan Keşmir vadisinin adından almaktadır. Bölgeye dair en eski kaynaklarda adı “*Satisaras*” olarak yer almaktadır. Bu vadiyi Grekler *Kaspeiria*, Tibetliler *Khachal*(karlı dağ), Heredot ise *Kaspatyros* olarak adlandırmıştır. Keşmir, Sanskritçe'de “*kanal/nehir yatağı*” manasına gelen “*keş*” ile “*dağ*” manasına gelen “*mir*” kelimelerinin birleştirilmesinden müteşekkil olup çoğunluğu Sanskritçe konuşan yerel ahali tarafından *Kaşir* şeklinde telaffuz edilirken Arap kaynaklarında da Keşmir ve Kaşmir şeklinde yer almıştır. Bölgeye dair önemli incelemelerde bulunmuş olan M. A. Stein, Batlamyus'daki *Kaspeiria*'nın *Kaspira*'ya, yine eski Sanskritçedeki *Kaşmira*'ya karşılık geldiğini ve bu adın o dönemden itibaren Hindistan ve İran'da kullanıldığını belirtir. Keşmir, Çinli seyyahlardan Sung Yan (M.Ö.578) ve Hüen-Tsang (M.Ö. 632-631)'ın kayıtlarında ise *Kia-shi-mi-lo* şeklinde geçmektedir. Keşmir'e dair kaynaklarda bölgeye ve üzerinde yaşayan ahalinin menşesine dair efsaneler şehrin geçmişini süslemektedir. Vadinin oluşumu üzerine anlatılan efsaneler ve mitolojik aktarımlar, hali hazırda yapılan modern bilimsel araştırmalar ve arkeolojik bulgular ile de uyumaktadır. Keşmir coğrafyasının şekillenmesine dair efsanelerde vadiyi çevreleyen dağlardan eriyen kar sularının oluşturduğu bir gölün varlığından bahsedilir. Bu efsaneye dair en eski kayıtların yer aldığı *Nilamatpurana*'da “*Satisaras*” olarak geçen bu göl Satisar/Sati Gölü'dür. Yapılan arkeolojik, jeopolitik araştırmalar ve mitolojik anlatılar da yüzlerce yıl önce Keşmir'de oldukça büyük bir gölün varlığını desteklemektedir. Jeologlar tarafından da varlığı onaylanan bu gölün volkanik bir patlama sonucunda ya ortaya çıkmış olduğuna, ya da bu patlamanın sonucunda kurumuş olduğuna inanılır. Çevredeki dağlarda bu gölün izlerine rastlamak mümkündür. Efsaneye göre; gölden doğan ve aynı zamanda gölde yaşayan şeytan Jalodhbhava, göl yakınlarındaki bütün bölgelerde büyük bir yıkıma yol açmıştır. Tüm Nagasların babası olarak kabul edilen bilge Kashyapa, Hindistan'ın kuzeyine yapmış olduğu kutsal bir ziyaret esnasında oğlu Nila'dan bu üzücü olayı duymuştur. Brahma'nın ve diğer tanrıların yardımıyla bu şeytanı cezalandırmaya karar vermiştir. Ancak şeytan gölden ayrılmayı reddetmesi üzerine göl kurutularak şeytana saldırılmıştır. Şiddetli bir çatışmanın sonucunda şeytan öldürülmüş ve Kashyapa göle yerleşmiştir. Gölün kurutulmasının ardından kurulan yeni yerleşim alanına da bu yüzden *Kashyap-pur* veya *Kash-yap-mar* adları verilmiş, zamanla Kaşmir/Keşmir denilmeye başlanmıştır. Sunulacak olan bildirde Keşmir adı ve kuruluşuna dair rivayetler detaylı olarak ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Hindistan, Keşmir, Keşmir Adı, Rivayetler

*Doktora Öğrencisi, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, E-mail: saadete68@gmail.com, Orcid:0000-0002-8859-9622

ABSTRACT

Kashmir, which is called “the heart of Asia”, “the crown and pearl of the Indian continent” because it is located in the north of the Indian peninsula and in the middle of Asia, is located in the northwest of Afghanistan, the Uyghur Autonomous region of China in the north, Tibet in the east, and India in the south. It is surrounded by the provinces of Himachal Pradesh and Punjab and by Pakistan from the west. Today, Kashmir is divided into three regions: Azat Kashmir under Pakistani control in the northwest, Jammu-Kashmir Province under Indian rule and Aksai Kashmir under Chinese rule. Kashmir, which is a corridor opening to Turkestan, is built on a very rugged land on the Himalayas, the highest mountain range in the world. Kashmir derives its name from the name of the Kashmir valley located at the foot of the Himalayan mountain range. Its name is mentioned as “Satisaras” in the oldest sources about the region. This valley was called Kaspeiria by the Greeks, Khachal (snowy mountain) by the Tibetans, and Kaspatyros by Herodotus. Kashmir is formed by combining the words “keş” meaning “canal/river bed” in Sanskrit and “mir” meaning “mountain”. has taken place. M. A. Stein, who has made important studies on the region, states that Kaspeiria in Ptolemy corresponds to Kaspira, again Kasmira in old Sanskrit, and that this name has been used in India and Iran since that period. Kashmir is mentioned as Kia-shi-mi-lo in the records of Chinese travelers Sung Yan (578 BC) and Hüen-Tsang (632-631 BC). Legends about the region and the origin of the people living in Kashmir adorn the past of the city. The legends and mythological transmissions about the formation of the valley are also compatible with modern scientific research and archaeological findings. In the legends about the shaping of Kashmir's geography, there is a lake formed by the melting snow waters from the mountains surrounding the valley. This lake, called “Satisaras” in Nilamatpurana, where the oldest records of this legend are located, is Satisar/Sati Lake. Archaeological, geopolitical research and mythological narratives also support the existence of a rather large lake in Kashmir hundreds of years ago. It is believed that this lake, whose existence is also confirmed by geologists, either emerged as a result of a volcanic eruption or dried up as a result of this eruption. It is possible to find traces of this lake in the surrounding mountains. According to the legend; Jalodhbhava, the devil born from the lake and also living in the lake, has caused great destruction in all the regions near the lake. The wise Kashyapa, who is considered the father of all Nagas, heard about this sad event from his son Nila during a holy visit to the north of India. He decided to punish this demon with the help of Brahma and other gods. However, when the devil refused to leave the lake, the lake was dried and the devil was attacked. As a result of a fierce conflict, the devil was killed and Kashyapa settled in the lake. This is why the new settlement area established after the drying of the lake was given the names Kashyap-pur or Kash-yap-mar, and in time it began to be called Kashmir / Kashmir. In the paper to be presented, the rumors about the name and establishment of Kashmir will be discussed in detail.

Key Words: India, Kashmir, Kashmir Name, Rumors

08.04.2021

V. Oturum

Oturum Başkanı

Prof. Dr. Mehmet ÖNAL

Mahsen BENGİ (Sakarya Üniversitesi)

Jung'da Din ve Tanrı Görüşü

Halil ÇELİK (Sütçü İmam Üniversitesi)

Vahiy İnsan İlişkisi Bağlamında Kur'an'da Nass-Olgü Diyalektiği

Dilek ÜNLÜ (Erciyes Üniversitesi)

Bir İlâhiyyât Mecmû'ası Üzerine Değerlendirme ve Notlar

Melda EFE (Erciyes Üniversitesi)

**Bir Ön Bilim Olarak Frenoloji ve Kâdı Asker Şerîf Mehmed Molla
Efendi Kıyâfet-Nâmesi'nde “Kafa” Unsûru Üzerine**

ÖZET

Carl Gustav Jung, psikanaliz geleneği içinde yer alan önemli bir isimdir. Psikanaliz geleneğinde yer almış olsa da bazı konulara getirmiş olduğu yorum ve düşüncelerden dolayı bu gelenekten farklılaşmıştır. Bu farklılıkların en belirgin olanları, Freud ile olan görüş ayrılıkları, özellikle Tanrı ve dine kendi bakış açısıyla bakması ve bunlara farklı yorumlama getirmiş olmasıdır. Dine ve Tanrı anlayışına getirmiş olduğu farklı yorumlardan dolayı çokça tartışılan bir isim olmuştur. Jung psikolojisinde arketipler kolektif bilinçdışının oldukça gelişmiş ögesidir. Bu çalışmada öncelikle Jung'un biyografisinden kısaca bahsedildikten sonra Jung psikolojisinde önemli kavramlar olan arketipler, kolektif bilinçdışı ve bireyleşme süreci açıklanacaktır. Araştırmamızın asıl konusunu oluşturan son bölümde ise Jung'un kolektif bilinçdışı ve bir arketip olarak Tanrı ve din görüşünden bahsedeceğiz.

Anahtar Kelimeler: Jung, Arketip, Kolektif Bilinçdışı, Tanrı Algısı.

ABSTRACT

Carl Gustav Jung is an important name in the psychoanalytic tradition. Although he took part in the tradition of psychoanalysis, he differed from this tradition due to his comments and thoughts on some issues. The most prominent of these differences are the differences of opinion with Freud, especially his view of God and religion from his own point of view and he brought a different interpretation to them. It has been a widely discussed name due to the different interpretations that it brought to religion and the understanding of god. Archetypes in Jungian psychology are highly developed elements of the collective unconscious. In this study, after briefly mentioning Jung's biography, archetypes, collective unconscious and individuation process, which are important concepts in Jungian psychology, will be explained. In the last part, which is the main subject of our research, we will talk about Jung's view of God and religion as an archetype and the collective unconscious.

Key Words: Jung, Archetypes, Collective Unconscious, Perception of God.

*Yüksek Lisans Öğrencisi, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya/Türkiye, E-Posta: bengimahsen@gmail.com, Orcid: 0000-0002-6577-4635

ÖZET

Bu çalışmada Kur'an'ın gönderildiği toplumun sosyoloji ve psikolojisini dikkate aldığı ve onlarla iletişimdeki nass-olgu ilişkisi üzerinde durulmuştur. Kur'an kapsamlı bir şekilde incelendiğinde onun, ilk muhatap kitlenin örf-âdet ve sosyo- kültürel yaşam olgularını dikkate alarak onlarla iletişime geçtiği görülecektir. İletişime geçtiği zaman ve yer belli olmakla beraber onun mesajının temel direğini insanın değişmeyen duygu ve ilgileri oluşturmuştur. Zaman ve mekânın değişmesiyle Kur'an'ın üslup ve emirlerinde bir farklılık meydana gelse de asıl tüm bu süreçlerde değişmeyen konuları ele aldığından dolayı o her millet ve çağa hitap edebilmesiyle öne çıkmaktadır. O, insana ilişkin değişmeyen fitri özelliklere işaret ettiği için, tarihin her döneminde farklı zaman ve mekânlara mesajını kolaylıkla iletebilmektedir. Çünkü Kur'an'ın indirdiği zaman ve mekâna ilişkin bu yönünün yanında onun en önemli yönü evrensel bir niteliğe de sahiptir olmasıdır. Kur'an'ın bu özelliği göz önünde bulundurulmak suretiyle onun muhataplarıyla kurduğu ilişki ve bu ilişkinin niteliği doğru bir şekilde tahlil etmek önem arz etmektedir. Bu çalışmada Kur'an'ın, kendi döneminin dinamik kültürü içinde nass olgu uyumu bağlamındaki çerçevesi ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kur'an, Muhatap, İletişim, Nass-Olgı, Diyalektik.

ABSTRACT

In this study, it was emphasized that the Qur'an considers the sociology and psychology of the society to which it is sent and the nass-phenomenon relationship in communication with them is emphasized. When the Qur'an is examined extensively, it will be seen that he communicated with the first interlocutor, taking into account the facts of tradition and socio-cultural life. While the time and place of communication is clear, the main pillar of his message is the unchanging emotions and interests of man. Althowever, alspite the difference in the style and orders of the Qur'an with the change of time and space, it stands out for its ability to appeal to every nation and age because it deals with issues that do not change in all these processes. He can easily convey his message to different times and places in all periods of history, as he points to unchanging hernia traits related to human beings. Because besides this aspect of the Qur'an regarding the time and place it lands, the most important aspect of it is that it has a universal quality. Considering this feature of the Qur'an, it is important to correctly analyze the relationship it has established with its interlocutors and the nature of this relationship. In this study, the framework of the Qur'an in the context of nass fact harmony within the dynamic culture of its period will be discussed.

Key Words: Qur'an, Interlocutor, Communication, Nass-Olgı, Dialectics.

*Doktora Öğrencisi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü,
Kahramanmaraş/Türkiye,E-Posta:halil630130@hotmail.com, Orcid: 0000-0002-4560-7231

Bir İlâhiyyât Mecmû'ası Üzerine Değerlendirme ve Notlar

Dilek Ünlü*

ÖZET

Mecmû'alar, manzum, mensur yâhut karışık şekilde kaleme alınan, içerisinde çeşitli bilgileri bulunduran, derleme kitaplar mâhiyetindeki edebî türlerdendir. Mecmû'alara bilhassa son zamanlarda hayli dikkat çekilmektedir. Hem muhtevâsı hem biçimi bakımından kıymetli olan bu eserlerin; münşe'ât mecmû'ası, fevâ'id mecmû'ası, duâ mecmû'ası, şiir mecmû'ası gibi pek çok türü bulunmaktadır. Bunlardan biri de ilâhî mecmû'alarıdır. Bu tür mecmû'aların içeriği çoğunlukla dînî-tasavvufî manzum metinlerden olan ilâhîlerden oluşmaktadır. Araştırmalarımızda ilâhî mecmû'aları üzerine yapılan çalışmaların çok yeni olduğu tespit edilmiştir. Bu çalışma çerçevesinde ilâhî ve ilâhî mecmû'alarının günümüzde nasıl değerlendirilebileceği üzerinde durulacak ve *Ankara Millî Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu'nda 06 Mil Yz A 8188* arşiv numarası ile kayıtlı 208 varaktan oluşan bir *Mecmûa-yı İlâhiyyât*'in hakkında bilgi verilecektir. Adı geçen eseri, Erciyes Üniversitesi'nde Prof. Dr. Atabey Kılıç nezâretinde doktora tezi olarak da çalışmaktayız.

Anahtar Kelimeler: İlâhî mecmû'ası, mûsikî, tasavvuf.

ABSTRACT

The Mecmua's are literary genres that are written in verse, prose or mixed form, which contain various information and are compiled books. Especially recently, a lot of attention has been drawn to the mecmûa's. These works, which are valuable both in terms of content and form; There are many types such as münseat mecmua's, fevaïd mecmua's, dua mecmua's, poetry mecmua's. One of them is their divine mecmua's. The content of such mecmua's mostly consists of hymns from religious-mystical verse texts. In our research, it has been determined that the studies on divine mecmua's are very new. Within the framework of this study, it will be focused on how the divine and divine mecmua's can be evaluated today, and information will be given about a Mecmûa-yı İlâhiyyât's consisting of 208 leaves registered with the archive number 06 Mil Yz A 8188 in the Ankara National Library Manuscripts Collection. The aforementioned work was carried out in Erciyes University by Prof. Dr. We are also working as a doctoral thesis under the supervision of Atabey Kılıç.

Key Words: Divine mecmuas, music, mysticism.

*Doktora Öğrencisi, Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri/Türkiye, E-Posta: dilekunlu66@gmail.com, Orcid: 0000-0003-3895-4814

**Bir Ön Bilim Olarak Frenoloji ve Kâdı Asker Şerîf Mehmed Molla
Efendi Kıyâfet-Nâmesi’nde “Kafa” Unsûru Üzerine**

Meldâ Efe*

ÖZET

1800’lü yıllarda Doktor Franz Joseph Gall tarafından ortaya atılıp öğrencileri ve savunucuları tarafından geliştirilen Frenoloji; kafanın şekli ve kafatasında bulunan çıkıntı ve yumrulardan hareketle kişinin karakteri, yetenekleri ve zihinsel becerileri hakkında çıkarımlarda bulunan bir görüştür. Kültür ve edebiyat tarihimizde önemli bir yer tutan, kişinin fiziksel özelliklerinden hareketle kişilik ve karakter analizini yapan Kıyâfet-nâmeler’de de “kafa” unsûru dikkatle ele alınmış; kafanın büyüklük ve küçüklüğüne, kafatasında bulunan çıkıntı ve yumrulara göre de birtakım çıkarımlarda bulunulmuştur. Bu çalışma ile iki farklı kültürde ele alınan “kafa” unsûrunun; Prof. Dr. Atabey Kılıç danışmanlığında çalışmakta olduğumuz yüksek lisans tezimiz olan, *Ankara Millî Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu’nda 06 Mil Yz A 2553* arşiv numarası ile kayıtlı *Kâdı Asker Şerîf Mehmed Molla Efendi Kıyâfet-nâmesi*’nde nasıl ele alındığı üzerinde Franz Joseph Gall’in görüşünden hareketle durulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kıyâfet-nâme, Fizyonomi, Frenoloji.

ABSTRACT

In the 1800s, Dr. Franz Joseph Gall developed phrenology posed by students and by advocates; the movement of the head and the skull bulges and lumps in The Shape of a person’s character, abilities, and skills found in inferences about mental view. In “Kıyâfet-name’s” which occupies an important place in our history of culture and literature and analyzes personality and character based on the physical characteristics of a person, the element of “head” was carefully considered; a number of inferences were also made according to the size and size of the head, the protrusions and tubers found in the skull. In this study, the “head” element, which is considered in two different cultures; in the opinion of Franz Joseph Gall and Prof. Dr. Our master’s thesis, which we are working under the supervision of Atabey Kılıç, will focus on how it is handled in the Kıyâfet-name of Kadı Asker Şerif Mehmed Molla Efendi, registered with the archive number 06 miles Yz a 2553 in the collection of writings of the National Library of Ankara.

Key Words: Kıyâfet-name, Physiognomy, Phrenology

*Yüksek Lisans Öğrencisi, Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri/Türkiye,
E-Posta: meldaa.efegmail.com, Orcid: 0000-0003-4693-9171

09.04.2021

I. Oturum

Oturum Başkanı

Doç. Dr. Oğuzhan GÖKTOLGA

Muhammed Cihad KUBAT (Bilkent Üniversitesi-İnönü Üniversitesi)
East Asia According to Abdurreşid İbrahim's Travelogue

Ahmad Siyer ERSHAD (Kazan Federal Üniversitesi)
**The Afghan Conflict: A Peace Agreement Between the United States and
the Taliban and Its Implications for the Countries of Central Asia**

Pınar KAHYA (İnönü Üniversitesi)
**Is India “modified” Under the Rule of Narendra Modi? A Closer Look
to Authoritarianism Debate in India as not-modified Neoliberalism**

ÖZET

Abdurresid Ibrahim, a Muslim intellectual of Tatar origin, was one of the greatest Muslim travelers of all time since he set foot on three continents and constantly traveled throughout his life. In this respect, he can be compared to the famous Muslim traveler Ibn-Battuta. Ibrahim wrote a travelogue entitled *Âlem-i İslâm ve Japonya'da İntişâr-ı İslâmiyyet* [The World of Islam and the Spreading of Islam in Japan]. In this paper, I mainly focus on the East Asia part of the travelogue, which encompasses Japan, Korea, and China. Since I wrote an article regarding Ibrahim's travel to Korea, here I mainly focus on the crux of his visit to Japan and China. On November 20, 1908, Ibrahim arrived in Japan from Vladivostok. Due to his close ties with the Black Dragon Society, he was welcomed differently from an ordinary guest. Ibrahim notes this in the World of Islam by stating, "even though I traveled alone, the Japanese people treated me as none other than a state leader." Throughout his seven-month visit, Ibrahim met with high-ranking Japanese figures. He was constantly followed by the Japanese press, which reported almost all of his speeches to the Japanese people punctually. In the World of Islam's Japan section, Ibrahim argues that the Japanese people are naturally prone to Islam since their ways of living are pretty close to Muslim ways of living. Ibrahim began to clearly articulate his vision of Japan and its future during his last months in Japan. Ibrahim saw in Japan a potential leader of the East, which could lead Muslims on the condition that it decides to convert to Islam. In China, Ibrahim strongly advised Chinese Muslims to back Japan in its ambitions. However, in the World of Islam, he provides us with a very negative view of Chinese Muslims. In the World of Islam's China section, Ibrahim expressed quite negative views about the present state of Islam in China. Ibrahim notes that even the ulama in China had not received the necessary training regarding the basic tenets of Islam.

Keywords: Abdurresid Ibrahim, Âlem-i İslâm, Pan-Asianism, Japan, China.

¹ Arş. Gör. İnönü Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü, Malatya/Türkiye, E-posta: cihat.kubat@gmail.com Orcid:0000-0003-3530-4840

The Afghan Conflict: A Peace Agreement between the United States and the Taliban and Its Implications for the Countries of Central Asia

Ahmad Siyer Ershad*

ÖZET

The relevance of this topic is due to the peace agreement between USA and Taliban and importance of the Afghanistan, since the peace processes taking place here can have a great influence on the entire Central Asian countries. The article discusses about the soul of the peace agreement and the implication of it in civil, economical and political issues. The study identifies the features of relations between Afghanistan and central states and the factors of interest of the namely, security, economic cooperation and transport and logistics opportunities.

Key Words: Peace Agreement, US-Taliban, Afghanistan, Central Asia.

*Yüksek Lisans Öğrencisi, Kazan Federal University, Faculty Of International, Department Foreign Politics, Kazan/Russia, E-Posta: siyerershad270@yahoo.com, Orcid:0000-0001-7777-829X

Narendra Modi Yönetiminde Hindistan Dönüşü Mü? Hindistan’da Otoriterlik Tartışmalarına Değişmeyen Neoliberalizm Olarak Yakından Bakmak

Pınar Kahya*

ÖZET

Narendra Modi liderliğindeki Bharatiya Janata Partisi (Hindistan Halk Partisi) 2014’ten beri Hindistan’ı yönetiyor. Hindistan siyasetinde Hindutva’nın (Hindu milliyetçiliği) başlıca temsilcisi olarak BJP, “kalkınmacılık”, “popülizm” ve neoliberalizmin farklı unsurlarını otoriter yönetim çerçevesine eklemledi. Modi’nin terimleriyle Hindistan’ı “minimum hükümet maksimum yönetim” ile bir dünya gücüne dönüştürmeyi hedefliyorlar. Kalkınma söyleminin sağcı Hindutva milliyetçiliğine nasıl gömüldüğünü, Dalitlerin (Hindistan’ın alt kastı) ve dini azınlıklar (özellikle Müslümanlar) dışındaki diğer dezavantajlı ekonomik ve sosyal grupların Hindutva milliyetçiliğine Modi’nin “yoksulların koruyucusu” olarak, “güçlü adam” imajının yardımı ile nasıl entegre edildiğini analiz etmek önemlidir. Hindistan’ın siyasi ve ekonomik yapısının 1990’lardan bu yana dönüşümü, 1970’lerin “kalkınma çıkmazı” ve “kayıp 1980’leri” ve 1990’ların mali açık vererek ekonomik büyüme olgularına bir reçete olarak sunulmuştur. Hindistan’ın, BJP’nin otoriter rejimi altında yükselen Hindu milliyetçiliğine ilişkin şimdilerdeki siyasi meselesi, Hindistan’ın yönetici elitinin mali açık sorununu yapısal reformlarla çözmeyi tercih ettiği 1990’lara kadar uzanmaktadır. Bu makalede, Hindistan’ın devlet-toplum ilişkilerindeki son değişiklikler, Hindistan’ın yakın geçmişinin kaderini çizen neoliberalizmin retoriğine referansla analiz edilecektir. Hint deneyimine daha yakından bakmak, dünyadaki farklı otoriter yönetim türlerini kıyaslamak ve karşılaştırmak için önemlidir.

Anahtar Kelimeler: otoriterleşme, Hindistan, Hindu milliyetçiliği, neoliberalizm

ABSTRACT

Bharatiya Janata Party (Indian People’s Party) under the leadership of Narendra Modi has ruling India since 2014. As a major representer of Hindutva (Hindu nationalism) within Indian politics, BJP combines different elements of “developmentalism”, “populism” and neoliberal stance with its authoritarian ruling framework. In Modi’s terms, their rule aims to transform India into a world power with “minimum government maximum governance”. It is crucial to analyse that how development discourse has been embedded into right-wing Hindutva nationalism, how Dalits (the lower caste of India) and other disadvantaged economic and social groups except religious minorities (Muslims particularly) have been incorporated into Hindutva nationalism by the help of “strong man” image of Modi as the “protector of the poor”. The transformation of Indian political and economic structure since 1990s has been served as receipt for “the development impasse” of 1970s and “lost 1980s” in terms of economic growth and fiscal deficit of 1990s. India’s urgent political problem of rising Hindu nationalism under authoritarian regime of the BJP traces back to 1990s when India’s ruling elite chose to curtail fiscal deficit problem with structural adjustment. The recent changes in the state- society relations of India will be analysed in reference to the rhetoric of neoliberalism as a fateful event of recent past of India in this paper. A closer look to Indian experience is significant to compare and contrast different types of authoritarian rules in the world.

Key Words: Authoritarianization, India, Hindu Nationalism, Neoliberalism

* Arş. Gör. ,İnönü Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Siyaset Bilimi gve Kamu Yönetimi Bölümü, Malatya/Türkiye, E-Posta: pinar.Kahya@inonu.edu.tr, Orcid: 0000-0003-4738-0568.

09.04.2021

II. Oturum

Oturum Başkanı

Dr. Öğretim Üyesi Hasan YILMAZ

Ali YÜKSEL (Dumlupınar Üniversitesi)

Hokand Hanlığı-Çarlık Rusya Siyasi İlişkileri(1812-1876)

Cüneyt GÜNDÜZ (Süleyman Demirel Üniversitesi)

İngilizlere Karşı Kazan Kaldırma Hareketi: 1857 Sipahi Ayaklanması

Ömer GÖK (Süleyman Demirel Üniversitesi)

**XIX. yüzyılda Rus- İngiliz Büyük Oyununun Mücadele Arenası:
Türkistan**

Selime İNAN (Sütçü İmam Üniversitesi)

Nursultan Nazarbayev'in Hayatı ve Faaliyetleri (1940-2019)

Hokand Hanlığı- Çarlık Rusya Siyasi İlişkileri (1812-1876)

Ali Yüksel*

ÖZET

Hokand Hanlığı, 1710 yılında Özbeklerin Ming boyuna mensup olan Şahruh tarafından kurulmuştur. 1812 yılında Ömer Han zamanında Ruslara elçilik heyeti gönderilerek temaslara başlanmıştır. Bu ilk temas diplomatik bir temas olmasına rağmen özellikle yüzyılın ortalarından itibaren siyasi mücadelelerde hız kazanmaya başlayacaktır. Hudayar Han'ın ilk hanlık yıllarında Ruslar bölgede görülmeye başlamışlardır. 1864 yılında Türkistan genel valisi Kaufmann, Evliya Ata, Çimkent ve 1865 yılında da Taşkent şehirlerini işgal etmiştir. 1876 yılında ise Hokand Hanlığı, Ruslar tarafından işgal edilerek Fergana vilayeti ismiyle Türkistan Genel Valiliğinin idaresine bırakılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Hokand Hanlığı, Hudayar Han, Türkistan Genel Valiliği, Kaufmann.

ABSTRACT

The Hokand Khanate was founded in 1710 by Şahruh, a member of the Ming tribe of Uzbeks. In 1812, during the time of Ömer Han, an embassy delegation was sent to the Russians and contacts were initiated. Although this first contact is a diplomatic contact, it will start to accelerate in political struggles, especially from the middle of the century. Russians started to be seen in the region during the first khanate years of Hudayar Han. In 1864, the governor of Turkestan, Kaufmann occupied the cities of Evliya Ata, Shymkent and in 1865 Tashkent. In 1876, the Khanate of Hokand was occupied by the Russians and left under the administration of the Governorship of Turkistan under the name of Fergana province.

Key Words: Hokand Khanate, Hudayar Han, Governorship General of Turkistan, Kaufmann.

*Doktora Öğrencisi, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Kütahya/Türkiye, E-Posta: aliyksl43@gmail.com, Orcid: 0000-0002-4480-3417

ÖZET

Hindistan tarih boyunca zengin hammaddeleri ve ticaret yollarına yakın güçlü jeopolitik konumu sebebiyle birçok ülkenin işgaliyle ve saldırılarıyla karşı karşıya kalmıştır. Bu devletlerden birisi de İngiltere olmuştur. İngiltere Hindistan'da giriştiği sömürgecilik faaliyetlerini kurduğu Doğu Hindistan Şirketi üzerinden yürütmüştür. Doğu Hindistan Şirketi üzerinden yürüttüğü sömürge ve işgal faaliyetleri birçok direniş ve isyan ile karşılaşmıştır. Biz de bu çalışmamızda Doğu Hindistan Şirketi'ne dolayısıyla İngiltere'ye karşı ortaya çıkan yine bir İngiliz sömürge kurumu olan fakat Hindistan'ın yerli halkları kullanılarak oluşturulan Bengal Ordusu'nun başlattığı ve ülke geneline yayılım gösteren 1857 Sipahi (Sepoy) İsyanı'nı inceledik. Bu çalışmamızda başlangıçta Doğu Hindistan Şirketi'nin kuruluşu ve faaliyetleri bu faaliyetlere bağlı olarak kurulan Bengal Ordusu hakkında bilgi verilerek isyanın sebepleri, uygulanışı ve sonuçlarına değindik.

Anahtar Kelimeler: 1857 Sipahi Ayaklanması, Kanpur Katliamı, Luckdown, İngiliz Doğu Hindistan Şirketi, Babür İmparatorluğu

ABSTRACT

Throughout history, India has faced invasions and attacks from many countries due to its rich raw materials and strong geopolitical location close to trade routes. One of these states was England. Britain carried out its colonial activities in India through the East India Company that it established. The colonial and occupation activities it carried out through the East India company encountered many resistance and revolts. In this study, we examined the Sipahi Rebellion of 1857, which was initiated by the Bengal army, which was also a British colonial institution, but which was formed by using the indigenous peoples of India, and spread throughout the country. In this study, we initially gave information about the establishment and activities of the East India Company and the Bengal army established in connection with these activities, and we touched on the reasons and implementation and consequences of the rebellion.

Key Words: Indian Rebellion of 1857, Kanpur Massacre, Luckdown, British East India Company, Mughal Empire

*Yüksek Lisans Öğrencisi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilim Enstitüsü, Isparta/Türkiye, E-Posta: gunduzc746@gmail.com, Orcid: 0000-0002-3002-6194

XIX. yüzyılda Rus-İngiliz Büyük Oyunu'nun Mücadele Arenası: Türkistan

Ömer Gök*

ÖZET

Doğu ile Batı arasındaki ticaret yolları ve zengin doğal kaynaklara ev sahipliği yapmasının yansıması Türk tarihi ve Türk kültürü açısından da mühim bir bölge olan Türkistan, İlk Çağlardan günümüze kadar çeşitli devletler, milletler ve toplulukların mücadele arenası olmuştur. XV. yüzyılın başlarında Timur Rönesansı'nın etkisiyle altın çağlarını yaşayan Türkistan, yüzyılın sonlarına doğru Avrupalıların başlattığı Coğrafi Keşifler sonucu ticaret yollarının değişmesiyle iktisadi anlamda kayda değer bir düşüş yaşamıştır. Türkistan'da başlayan iktisadi düşüşe paralel olarak, Timur İmparatorluğu'nun da yıkılması bölgede otorite boşluğu yaratmış ve zamanla birbirleriyle kıyasıya mücadele eden Buhara Hanlığı, Hive Hanlığı ve Hokand Hanlığı kurulmuştur. Türkistan'da mücadeleler devam ederken, kuzeyde Rus İmparatorluğu, bölgenin ticari potansiyeli ve yeraltı kaynaklarına hâkim olmak amacıyla diplomatik ve askerî girişimlerde bulunmuştur. Türkistan'ın güneyinde ise İngiltere, XVIII. yüzyılın ikinci yarısından itibaren Hindistan'ın büyük bir kısmına hâkim olmuştur. XIX. yüzyıla gelindiğinde ise bu iki devletin kuzeyden ve güneyden başlayan ilerlemeleri, onları Türkistan'da karşı karşıya getirmiştir. Türkistan'da siyasi nüfuz kurmak maksadıyla süren bu mücadeleler o dönem, Büyük Oyun olarak adlandırılmıştır. Nitekim bu mücadeleler arasında sıkışan hanlıklar, yüzyılın son çeyreğinde Rus işgaline uğramıştır. Taraflar arasında neredeyse yüz yıl devam eden çekişmeler, 31 Ağustos 1907 tarihinde Rus- İngiliz Konvansiyonu ile büyük oranda sona ermiştir.

Anahtar Kelimeler: İngiltere, Rusya, Büyük Oyun, Türkistan, Sömürgecilik, Rekabet.

ABSTRACT

Turkestan, which is an important region in terms of Turkish history and Turkish culture as well as having trade routes between East and West and rich natural resources, has been the arena of struggle for various states, nations and communities from the Ancient Ages to the present. At the beginning of the 15th century, Turkestan, which lived its golden ages with the influence of the Timurid Renaissance, experienced a significant economic decline with the change of trade routes as a result of the Geographical Discoveries initiated by the Europeans towards the end of the century. Parallel to the economic decline that started in Turkestan, the collapse of the Timurid Empire created an authority vacuum in the region and over time, the Bukhara Khanate, the Khiva Khanate and the Hokand Khanate were established. While the struggles were continuing in Turkestan, the Russian Empire in the north made diplomatic and military initiatives in order to dominate the commercial potential and underground resources of the region. In the south of Turkestan, England has dominated a large part of India since the second half of the 18th century. In the 19th century, the advances of these two empires, starting from the north and south, brought them face to face in Turkistan. These struggles in order to establish political influence in Turkistan at that time were called the Great Game. As a matter of fact, the khanates, stuck in these struggles, were invaded by the Russian in the last quarter of the century. The conflicts between the sides, which lasted for almost a hundred years, came to an end with the Russian-British Convention on 31 August 1907.

Key Words: England, Russia, Great Game, Turkestan, Colonialism, Rivalry

*Yüksek Lisans Öğrencisi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul/Türkiye, E-Posta: Omer.gok96@gmail.com, Orcid.0000-0002-4080-4690

ÖZET

Bildirinin konusu, Kazakistan Cumhuriyeti'nin ilk Cumhurbaşkanı olan Nursultan Nazarbayev'in hayatının ve faaliyetlerinin incelenmesidir. 6 Temmuz 1940 yılında dünyaya gelen Nursultan Nazarbayev, başarılı bir öğrenim döneminden sonra 1967 yılında mühendis metalurji uzmanı oldu. Sovyetler döneminde yaptığı başarılı çalışmalarının ardından 1989 yılında Kazakistan Komünist Partisi Genel Başkanlığına seçildi. 1991 yılında Kazakistan bağımsızlığını kazandı ve 1 Aralık'ta Nazarbayev devlet başkanı seçildi. Nazarbayev'in göreve gelmesiyle hem Kazak halkının hem de Cumhuriyetin kuruluş ve geliştirilmesinde önemli adımlar atıldı. Nazarbayev; ulusal bayrak, ulusal marş, devlet arması, başkentin değiştirilmesi, tarih yazımı gibi Kazakistan Cumhuriyetinin milli ve kültürel alanda gelişmesi için önemli yenilikler yaptı. 1995 yılında Kazakistan Cumhuriyetinde yapılan referandum ile görev süresi 2000 yılına kadar uzatılan Nazarbayev, 1999 ve 2005 yıllarında devlet başkanlığı seçimlerini kazanarak Kazakistan Cumhuriyeti için faaliyetlerine devam eder. Bu çalışma sonucunda Kazakistan'ın ilk devlet başkanı Nursultan Abuşulı Nazarbayev'in doğumundan iş hayatına, evliliğine ve siyasi yaşamına değinildiği gibi Kazakistan'ın bağımsızlığı sonrasında yönetimde gerçekleştirdiği Kazaklaştırma faaliyetlerinden söz edilecek, dil ve eğitim alanında yaptığı çalışmalar hakkında bilgiler verilecektir. Türk Dünyasının Aksakalı olan Nazarbayev'in 2019 yılında Cumhurbaşkanlığı istifasına kadar geçen sürede Kazakistan Cumhuriyeti ve bağımsızlığı için yaptığı birçok çalışmalar ile önemli bir devlet adamı olduğu esas görüldü.

Anahtar Sözcükler: Kazakistan Cumhuriyeti, Bağımsızlık, Nursultan Nazarbayev, Hayatı, Faaliyetleri.

ABSTRACT

The subject of the declaration is to examine the life and activities of Nursultan Nazarbayev, the first President of the Republic of Kazakhstan. Nursultan Nazarbayev, who was born on July 6, 1940, became an engineer metallurgist in 1967 after a successful education period. After his successful work during the Soviet era, he was elected as the Chairman of the Communist Party of Kazakhstan in 1989. Kazakhstan gained its independence in 1991 and Nazarbayev was elected president on December 1. With the appointment of Nazarbayev, an important article was written in the establishment and development of both Kazakh people and the Republic. Nazarbayev; He made innovations for the national and cultural development of the Republic of Kazakhstan, such as national anthem, state coat of arms, dial of the capital, historiography. Nazarbayev, whose term of office was extended up to 2000 transactions with the referendum held in the Republic of Kazakhstan in 1995, won the presidential elections in 1999 and 2005 and continues its activities for the Republic of Kazakhstan. In this study, from the birth of Nursultan Abuşulı Nazarbayev, the first president of Kazakhstan, his job, his marriage and political life will be mentioned, as well as the political and economic innovations of Kazakhstan in the independent administration, and information about the studies in the field of education and language will be given. Nazarbayev, who is a Aksakan of the Turkish world, has been seen as an important statesman with many sciences I have seen for the Republic of Kazakhstan and its independence until his resignation to the Presidency in 2019.

Key Words: Republis of Kazakhstan, İndependence, Nursultan Nazarbayev, Life, Activities.

*Yüksek Lisans Öğrencisi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kahramanmaraş/Türkiye, E-Posta: selimeinan56@outlook.com, Orcid: 0000-0003-0796-90

09.04.2022

III. Oturum

Oturum Başkanı

Dr. Öğretim Üyesi Vefalı ENSER

Şeyda GÖLLÜ (Erciyes Üniversitesi)

**Ahmet Emin Güven'in Husûsî Kütüphanesi'nde Bulunan Râgıb Bey
Mecmû'ası Üzerine Notlar**

Sebahattin DİLEK (Erciyes Üniversitesi)

**Ankara Millî Kütüphane Adnan Ötüken İl Halk Kütüphanesi 06 Hk
687/1 Arşiv Numarasında Kayıtlı Mecmû'a-yı Bektaşîyye Hakkında
Notlar**

Derya BİÇER (İnönü Üniversitesi)

Derdmend'in Şiirlerinde Edebi Sanatlar

Nazlı CEYHAN (Erciyes Üniversitesi)

**İBB Atatürk Kitaphğı T816 Mün T816 Mün 1 Arşiv Numarası ile Kayıtlı
“Münşeât Mecmûası: Mekâtîb ve Tahrîrât Numûneleri” Adlı Eserdeki
İki Itık-nâme Örneği**

**Ahmet Emin Güven'in Husûsî Kütüphanesi'nde Bulunan Râgıb Bey
Mecmû'ası Üzerine Notlar**

Şeyda Göllü*

*Bir yatmadığım kûşe-yi meyhâne mi kaldı
Bir tatmadığım cur'a-yı peymâne mi kaldı
Başkâtib-zâde Râgıb Bey*

ÖZET

Klâsik Türk Edebiyatı sahasında en çok tercih edilen çalışma alanlarından birisi de mecmû'alar. Mecmû'alar, kültür ve edebiyat tarihi açısından önemli bir yer teşkil etmektedir. Biz bu çalışma çerçevesinde, Ahmet Emin Güven'in Husûsî Kütüphanesi'nde Bulunan Râgıb Bey Mecmû'asını inceleyeceğiz. Mecmû'a, 143 varaktan meydana gelmektedir. Çalışmamız mecmû'anın 1a-88a varaklarını içermektedir. Söz konusu eser, bünyesinde manzum ve mensur metinleri ihtivâ eden muhtasar bir mecmû'adır. Çalışmanın 1a-88a varakları içerisinde, meşhur mutasavvıflar, ziyâretgâhlar, soy kütükleri, mezar taşlarındaki mısralar, aruzla yazılmış şiirler, Mevlevî dergâh meşîhatı hakkında bir yazışma, perâkende hâlinde mektup yazışmalarını içermektedir. Eseri bu hâliyle biyografi/tezkire tarzı bir mecmû'a olarak da değerlendirebiliriz. Özellikle mecmû'a içersinde, Seyyid-i Sırdân Seyyid Bürhâne'd-dîn Hazretleri, Şeyh İbrâhîm-i Tennûrî Hazretleri, Es-seyyid Zeyne'l-Âbidîn El-Kayserânî Hazretleri, Dâvûd-ı Kayserî Hazretleri, Gözibüyük-zâde İbrâhîm Efendi, Su İçmez Efendi, Bağçeci-zâde Muhammed Efendi, Hacı Vahdî Efendi Hazretleri, Hacı Bayrâm-ı Velî, Akşehirli El-hâc Osmân Efendi, Hisârcıklı-zâde Mes'ûd Efendi gibi âlimler, müderrisler, şeyhler, hocalar dikkat çekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Klâsik Türk Edebiyatı, Mecmûa, Tezkire, Başkâtib-zâde Râgıb Bey, Kayseri.

ABSTRACT

One of the most preferred fields of study in the field of Classical Turkish Literature is journals. Mecmû'as constitute an important place in terms of culture and literature history. Within the framework of this study, we will examine the Ahmet Emin Güven'in Husûsî Kütüphanesi'nde Bulunan Râgıb Bey Mecmû'a. Mecmû'a is made up of 143 leaves. Our study includes 1a-88a leafs of the mecmû'a. The work in question is a concise mecmû'a that includes verse and prose texts. In the leaflets 1a-88a of the study, it includes famous Sufis, fiefdoms, genealogies, verses on tombstones, poems written with prosody, a correspondence about the Mevlevi dervish lodge, and letter correspondence in perâken. We can also consider the work as a biographical / biography style mecmû'a. Especially in the mecmû'a, his Seyyid-i Sırdân Seyyid Bürhâne'd-dîn Hazretleri, Şeyh İbrâhîm-i Tennûrî Hazretleri, Es-seyyid Zeyne'l-Âbidîn El-Kayserânî Hazretleri, Dâvûd-ı Kayserî Hazretleri, Gözibüyük-zâde İbrâhîm Efendi, Su İçmez Efendi, Bağçeci-zâde Muhammed Efendi, Hacı Vahdî Efendi Hazretleri, Hacı Bayrâm-ı Velî, Akşehirli El-hâc Osmân Efendi, Hisârcıklı-zâde Mes'ûd Efendi such as scholars, professors, sheikhs and teachers draw attention.

Key Words: Classical Turkish Literary, Mecmû'a, Tezkire, Başkâtib-zâde Râgıb Bey, Kayseri.

*Doktora Öğrencisi, Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri/Türkiye, E-Posta: seydaagollu@yandex.com, Orcid: 0000-0002-9290-3797

ÖZET

Edebî metinler âit oldukları dönemin kültürü, zihniyeti, sosyal hayatı, inançları, ritüelleri vd. hakkında önemli bilgiler ihtivâ eden kaynaklardır. Mecmû'alarda bu cümleden olarak, bize yazıldıkları dönemle ilgili mücessem bilgiler sunan kaynaklardır. Bilim âleminin istifâdesine sunmak üzere tanıtmak istediğimiz mecmû'a, Ankara Millî Kütüphanesi, Adnan Ötügen İl Halk Kütüphanesi, 06 Hk 687/1 arşiv numarası ile kayıtlıdır. Amacımız, önce eserin tavsifini yapmak, sonra da mecmû'adan hareketle eser hakkında bilgiler vermektir. Adı geçen mecmû'a, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı'nda Prof. Dr. Atabey Kılıç danışmanlığında, tarafımızca yüksek lisans tezi olarak çalışılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Edebiyat, Bektaşî Mecmû'ası, Tasavvuf.

ABSTRACT

Literary texts include the culture, mentality, social life, beliefs, rituals of the period they belong to. They are sources containing important information about. Mecmû'a, are among the sources that provide us with material information about the period in which they were written, based on this sentence. It is registered to the magazine we want to introduce to the resignation of the world of science, Ankara National Library, Adnan Ötügen Provincial Public Library, 06 Hk 687/1 archive number. Our aim is to make a description of the work first, and then to give information about the work based on the mecmû'. Prof. Dr. We are working as a master thesis under the consultancy of Atabey Kılıç.

Key Words: Literature, Bektashi Journal, Sufism.

* Yüksek lisans öğrencisi, Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri /Türkiye.
E-posta: sn.sebahattin.dilek@gmail.com, Orcid: 0000-0003-2695-6855

Dermend'in Şiirlerinde Edebi Sanatlar (*Kaleme Hitap, Güröldeyen Sular Başında ve Geçmiş Günler* Adlı Şiirlerinde Geçen Örnekler)

Derya Biçer*

ÖZET

Dermend, XX. yy. başı Kazan Tatar edebiyatının en önemli sanatçılarından biridir. Asıl adı Zakir Remiyev olan Dermend, Tatar lirik ve felsefi şiirin kurucularından sayılır. Şairin eserlerinde varoluşçu felsefenin yoğun etkisi görülmektedir. Sanatçı için söz ve şekil türü çok önemlidir. Her sözün derin bir manası vardır. Özellikle *моң* ve *сагыну* kelimeleri onun dünya görüşünü yansıtan kelimelerdir. O, halk edebiyatından gelen motifleri, hikmetli sözleri çeşitli mecazlar ve söz sanatları ile sanatkârane bir şekilde kullanır. Bu çalışmamızda Dermend'in "*Kaleme Hitap*", "*Güröldeyen Sular Başında*" ve "*Geçmiş Günler*" adlı şiirlerinde yer alan edebi sanatların tespiti, tasnifi ve kısmen de tahlili yapılacaktır. Özellikle incelenen şiirlerde daha çok karşımıza çıkan teşhis, teşbih tecrid, istifham ve tekrar vs. gibi söz sanatları üzerinde durulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kazan Tatar Edebiyatı, Dermend, edebi sanatlar, teşhis, tekrar, teşbih.

ABSTRACT

Dermend, XX. yy. his head Kazan is one of the most important artists of Tatar literature. Dermend, whose real name is Zakir Remiyev, is considered one of the founders of Tatar lyrical and philosophical poetry. The intense influence of existential philosophy can be seen in the poet's works. The type of word and form is very important for the artist. Every word has a deep meaning. In particular, the words *моң* and *сагыну* are words that reflect his worldview. He artistically uses motifs and wise words from folk literature with various metaphors and verbal arts. In this study, the determination, classification and partly analysis of the literary arts in Dermend's poems "*In Pen Hitap*", "*Noising Waters*" and "*Past Days*" will be made. Especially in the poems examined, diagnosis, simile tecrid, istifham and repetition etc. Such arts of speech will be emphasized.

Key Words: Kazan Tatar Literature, Dermend, literary arts, diagnosis, repetition, simile.

*Doktora Öğrencisi, İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya/Türkiye, E-Posta: d02bicer@gmail.com, Orcid: 0000-0003-3411-448X

**İBB Atatürk Kitaplığı T816 MÜN T816 MÜN 1 Arşiv Numarası ile Kayıtlı
“Münşeât Mecmûası: Mekâtîb ve Tahrîrât Numûneleri” Adlı Eserdeki
İki İtik-nâme Örneği**

Nazlı Ceyhan *

ÖZET

İnsan hayatını etkileyen hâdiseler, netice itibâriyle toplum hayatını da bir nevi şekillendirmiş, uzun yıllar devletlerin içerisinde bir kurumun oluşmasını dahi sağlamıştır. Kölelik ve câriyelik kurumu da din, dil, ırk, mezhep, millet, yüzyıl gibi kavramlara bağlı kalmadan asırlarca yola revân olmuş ve tarihe damgasını vurmuştur. İslâmiyet’in doğuşuyla birlikte kölelik, tamamen ortadan kaldırılmasa da zihniyette ciddi anlamda değişiklik meydana gelmesinin yanı sıra bu anlayış pratik hayatta tatbik edilmiştir. Bu çalışma çerçevesinde, köleliğin tanımı, İslâm dininin köleliğe bakışı, köleliğin kaynakları, kölelik kurumunun kaldırılmasındaki teşebbüsler, köle âzâd etme yolları üzerinde durulacak, aynı zamanda Erciyes Üniversitesinde Prof. Dr. Atabey Kılıç’ın danışmanlığında 2018 yılında tamamlanmış yüksek lisans tez çalışmamız da olan *İBB Atatürk Kitaplığı T816 MÜN T816 MÜN 1 arşiv numarası ile kayıtlı “Münşeât Mecmûası : Mekâtîb ve Tahrîrât Numûneleri”* adlı eserdeki Gürcü asıllı bir erkek köle ve Çerkes asıllı bir câriye için yazılmış iki itik-nâme örneği incelenecektir.

Anahtar kelimeler: kölelik, câriyelik, âzâd, itik-nâme.

ABSTRACT

Events affecting human life have eventually shaped the life of society in a way, and even have ensured the formation of an institution within states for many years. The institution of slavery and congregation have been on the road for centuries without being bound to concepts such as religion, language, race, sect, nation, century and have left their marks on history. With the birth of Islam, slavery was not completely abolished, but this understanding was applied in practical life, as well as a serious change in mentality. In this study, the definition of slavery, the view of the religion of Islam towards slavery, the sources of slavery, the attempts to abolish the slavery institution, the ways of emancipation of slaves will be emphasized. Dr. Our master’s thesis was completed in 2018 under the supervision of Atabey Kılıç, and two atoms written for a Georgian male slave and a Circassian congregation in the work titled “Münşeât Mecmûası: Mekâtîb ve Tahrîrât Numûneleri” registered with the archive number of İBB Atatürk Library T816 MÜN T816 MÜN 1 name example will be examined.

Key Words: Slavery, Concubinage, Release, Itik-Name.

*Doktora Öğrencisi, Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri/Türkiye, E-Posta: manzume-lkeskin@yandex.com, Orcid: 0000-0001-9671-2667

09.04.2021

IV. Oturum

Oturum Başkanı

Prof. Dr. Ramilya YARULLİNA YILDIRIM

İnci SADYKOVA (Kazan Federal Üniversitesi)
Türk Kültür Dilbiliminde Vatan Kavramı

Esranur AYDOĞAN (İnönü Üniversitesi)
**Çağdaş Tatar Edebiyatı Yazarı Fevziye Bayramova'nın "Küçüm Han"
Romanı Üzerine Bir İnceleme**

Fatma Canpolat CANAL (İnönü Üniversitesi)
**Marsel' Galiyev'in Cihangir Manzumesinde Söz Sanatlarının
Değerlendirilmesi**

Fatma GÜNGÖR (Erciyes Üniversitesi)
Başkâtib-Zâde Râgıb Bey Âile Mecmû'ası Üzerine

ÖZET

Çalışmamızda; Rusça ve Türkçe kaynaklara dayanarak VATAN konsepti açıklanacaktır. Türk siyaset dili çerçevesinde, Türkiye Cumhurbaşkanı Sayın Recep Tayip Erdoğan konuşması örneğinde, intent-tahlil yöntemini kullanarak incelenecektir. Ayrıca konuya dair yapılan çağrışımsal anket çalışması (bu ankete 300 Türkiye vatandaşı katılmıştır) sonuçları üzerinden bu kavramın içerdiği anlamlar da yorumlanacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kùltür, Dilbilim, Vatan kavramı, Siyaset dili

ABSRTACT

In our study; Based on Russian and Turkish sources, the concept of VATAN will be explained. It will be analyzed within the framework of Turkish political language, using the intent-analysis method, in the example of the speech of President of Turkey, Mr. Recep Tayyip Erdoğan. In addition, the meanings of this concept will be interpreted through the results of the associative survey study on the subject (300 Turkish citizens participated in this survey).

Key Words: Culture, Linguistics, Concept of homeland, Political language

*Asistan, Kazan Federal Üniversitesi, /Tataristan Cumhuriyeti/Rusya, E-Posta: Engeibr@mail.ru

Çağdaş Tatar Edebiyatı Yazarı Fevziye Bayramova'nın “Küçüm Han” Romanı Üzerine Bir İnceleme

Esranur Aydoğan*

ÖZET

Sibirya, zengin topraklarıyla ormanlarıyla ve bozkırlarıyla, Göktürklerle, İskitlere, Tatarlara, diğer pek çok Türk soyuna ev sahipliği yapmış bir bölgedir. Uzun süre burada hüküm süren ve Sibirya Hanlığının (1464-1598) varisleri olan Sibirya Tatarları, tarihi geçmişte Rus işgallerine karşı güçlü bir şekilde direnen, günümüzde de milli kimlik ve kültürel değerlerine sahip çıkan, inançlarına ve ana dillerine sıkı sıkıya bağlı bir millettir. Sibirya Tatarlarının tarihi üzerine yapılan ilk edebi çalışmalardan biri olan “Küçüm Han” adındaki tarihi roman, Tatar Edebiyatının çağdaş yazarlarından Fevziye Bayramova (d. 05 Aralık 1950) tarafından kaleme alınmış ve 2016 yılında Tatar Türkçesi'nden Türkiye Türkçesine aktarılmıştır. Tarihi kaynaklardan ve arşiv bilgilerinden faydalanarak yazar, bu romanında 16.yy.'dan 17.yy.'ın başına kadarki zaman dilimi içerisinde Sibirya Tatarlarının Rus saldırılarıyla mücadelesi konusunu ele alır. Yurdunu düşman işgalinden korumak için yıllarca mücadele eden ve yiğitlik gösteren tarihi şahıs Küçüm Han eserde canlandırılan başkahramandır. Çalışmamızın giriş bölümünde, “Küçüm Han” romanından hareketle Sibirya Tatarlarının tarihi hakkında kısaca bilgilendirme yapılacaktır. Gelişme bölümünde; yazarın “Küçüm Han” romanındaki vatan savunmasında yoğun olarak hissedilen milli kimlik meselesi üzerinde durulacak ve eserin yapı unsurları üzerine bir inceleme yapılacaktır. Çalışmamızın sonuç bölümünde, eserin Sibirya Tatarlarının tarihi açısından önemi ve çalışmanın mahiyeti üzerine değerlendirme sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kazan Tatar Edebiyatı Fevziye Bayramova, roman, inceleme, Sibirya Tatarları, Küçüm han

ABSTRACT

Siberia, with its rich lands, forests and steppes, is a region that has hosted Gokturks, Scythians, Tatars and many other Turkish ancestry. The Siberian Tatars, who ruled here for a long time and were the heirs of the Siberian Khanate (1464-1598), are a nation that has strongly resisted Russian invasions in the past, maintains its national identity and cultural values today, and is firmly committed to their beliefs and mother tongue. Made on the history of Siberian Tatars, one of the first literary work, “Küçüm Han” the historical novel, the Tatars of Fevziye Bayramova of contemporary writers Literature (d. December 5, 1950) was written by and transferred from the Tatar Türkçesi in 2016, Turkey Turkish. Using historical sources and archive information, the author deals with the struggle of Siberian Tatars against Russian attacks in the period from the 16th to the early 17th centuries. Küçüm Han, the historical figure who struggled for years to protect his homeland from enemy invasion and showed bravery, is the protagonist depicted in the work. In the introduction part of our study, starting from the novel “Küçüm Han”, brief information will be given about the history of Siberian Tatars. In the development section; The issue of national identity, which is felt intensely in the defense of the homeland in the novel “Küçüm Han” by the author, will be emphasized and an examination will be made on the structural elements of the work. In the conclusion part of our study, the importance of the work in terms of the history of Siberian Tatars and an evaluation of the nature of the study will be presented.

Key Words: Kazan Tatar Literature Fevziye Bayramova, novel, analysis, Siberian Tatars, Küçüm han.

*Doktora Öğrencisi, İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya/Türkiye, E-Posta: esranuraydogan06@gmail.com, Orcid: 0000-0003-1846-4543

Marsel' Galiyev'in Cihangir Manzumesinde Söz Sanatlarının Değerlendirilmesi

Fatma Canpolat Canal*

ÖZET

Çağdaş Tatar edebiyatında önemli bir yere sahip olan şair ve yazar Marsel' Galiyev, eserlerinde kullandığı dilin zenginliği ve muazzam söz sanatları ile ayrı bir yer tutar. Şairin Doğu (Arap, Fars, Divan) edebiyatlarına özgü tasvirlerle örülmüş özellikle son yıllarda yazılmış eserlerinde, edebi yaratıcılığının ürünü olarak geleneksel eski Türk inancının temelini oluşturan önemli kavramlar yeniden canlandırılarak, güzel bir uyum içerisinde verilmiştir. Yaşamın çeşitli konularını, geçmişi ve bugünü evrensel açıdan yorumlayan sanatçının edebi kişiliği Türkiye'de henüz tanınmamıştır. Bu yüzden edebi dili kullanımındaki ustalığını ortaya çıkartabilmek amacıyla çalışmamızda; Marsel' Galiyev'in, yaşadığı dönem içerisinde, Asya kıtasını etkisi altına alan çok önemli bir lider olan Cengiz Han'ın hayatının anlatıldığı tarihi monografi türündeki *Cihangir* manzumesi ele alınacaktır. Bu manzume, şairin kelime ve kavram dünyasından hareketle, edebi sanatlar açısından değerlendirilecektir.

Anahtar kelimeler: Tatar Şiiri, Marsel' Galiyev, Söz Sanatları, Cihangir Manzumesi

ABSTRACT

Poet and writer Marsel 'Galiyev, who has an important place in contemporary Tatar literature, occupies a distinct place with the richness of the language he uses in his works and the magnificent verbal arts. In the works of the poet, which are woven with descriptions specific to the Eastern (Arab, Persian, Divan) literatures, especially in the works written in recent years, the important concepts that form the basis of the traditional old Turkish belief as the product of literary creativity are revived and presented in a beautiful harmony. various aspects of the life, history and literary personality of the artist's universal aspect to review is not recognized in Turkey today. Therefore, in our study in order to reveal his mastery in the use of literary language; Marsel "Galiyev" s poetry of Cihangir, which is a historical monograph, depicting the life of Genghis Khan, who was a very important leader who influenced the Asian continent during his lifetime, will be discussed. This poem will be evaluated in terms of literary arts based on the world of words and concepts of the poet.

Key Words: Tatar Poetry, Marsel' Galiyev, Verbal Arts, Cihangir Poetry

*Doktora Öğrencisi, İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya/Türkiye, E-Posta: cnpltfatma@gmail.com, Orcid: 0000-0001-6437-4640

Başkâtib-Zâde Râgıb Bey Âile Mecmû'ası Üzerine

Fatma Güngör*

ÖZET

Klâsik Türk edebiyatı ve tarihi için önemli kaynaklardan bir tanesi de mecmû'alardır. Çeşitli şekillerde kaleme alınan mecmû'aların, içerisinde pek çok şâir ve nâsire âit malzeme bulundurmaktadır. Bu yönüyle de sadece bir üslûb değil birden çok üslûbu barındırmaktadır. Bu bildiri de bahsedilecek olan eserin müellifi 1889 tarihinde Kayseri'de doğan Başkâtib-zâde Râgıb Bey'dir. Eserin tek nüshası bulunmaktadır. Bu nüsha Prof. Dr. Atabey Kılıç'ın özel kütüphânesinde yer almaktadır. Başkâtib-zâde Râgıb Bey Âile Mecmû'ası Kayseri ve Kayseri karyeleri için önemli bilgiler ihtivâ etmektedir. Bildiride Başkâtib-zâde Râgıb Bey Âile Mecmû'ası adlı eserin 1b-56b varakları hakkında bilgiler verilecektir. Eser cönk şeklindedir. Toplamda 104 varaktan müteşekkil olup 13a-46a varakları arası boş bırakılmıştır. Mecmû'a'nın dili Türkçe'dir. Rik'a' hattı ile yazılmıştır. Başkâtib-zâde Râgıb Bey Âile Mecmû'asının ilk varağında bir de fihrist kısmı bulunmaktadır. Eser; Kayseri içerisinde barınan zimmîleri, câmi' ve mescid ayırımlarını, Kurban Bayramının gelişini, Kayseri vilâyeti içerisinde barınan bazı aşîretleri, Sığırçık suyu gibi çeşitli bilgileri bulundurması yönüyle de nâdîde bir eserdir. Bu bilgiler ilk elden yazıldığı için o dönemin sosyal yapısını da anlatmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Mecmû'a, Cönk, Başkâtib-zâde Râgıb Bey

ABSTRACT

Magazines are considered as the most important sources of the Classical Turkish literature and history. These magazines were written in various types contain more than one poetist and prose writer. In this regard, it includes not only one style but more than one style. This work was done by the author Başkâtib-zâde Râgıb, who was born in Kayseri in 1889. There is only one copy of the work exist and can be found in the private library of Prof. Dr. Atabey Kılıç. Moreover, Başkâtib-zâde Râgıb Family Journal also contains important information for Kayseri and Kayseri chapels. In the declaration, information about sheets 1b-56b of the work named Başkâtib-zâde Râgıb Âile Mecmû'ası will be given. The volume shape of the work is in (conk) format and opens from bottom to top. It consists of 104 sheets in total and leaves between 13a-46a pages blank. The language of Mecmû'a is Turkish. Written with the line Rik'a'. There is also an index part in the first existence of the Başkâtib-zâde Râgıb Family Mecmû. This work is also considered as a modern work since it includes various information such as dhimmis living in Kayseri, separations of mosques and masjids, the arrival of the Id Al-adha, some of the castle in Kayseri province, Sığandır water Elders. Since this information is written first hand, it also describes the social structure of that period.

Key Words: Mecmû'a, Cönk, Başkâtib-zâde Râgıb Bey.

*Yüksek Lisans Öğrencisi, Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri/Türkiye
E-Posta: fatmagngr77@gmail.com, Orcid: 0000-0002-5107-2587

09.04.2021

V. Oturum

Oturum Başkanı

Dr. Öğretim Üyesi Osman KARACAN

Meryem KÖRHASAN (Dokuz Eylül Üniversitesi)
Küresel İklim Değişikliği Farkındalık Ölçeği Geliştirilmesi

Sefa Sezer (Siirt Üniversitesi)
Güney Asya’da İngilizce Dil Eğitimi Politikası

Hüseyin TAŞLI (İnönü Üniversitesi)
**Nurettin Topçu’nun Anadolu Tarih Anlayışı Karşısında Orhan
Türkdoğan’ın Asyatik Tarih Anlayışı**

Ahmet Coşkun TEKİN (Düzce Üniversitesi)
Türkiye-İran Arasındaki Diplomatik İlişkiler (1973-1980)

Bülent YAŞAR (İnönü Üniversitesi)
**Cumhuriyetin İlk Döneminde Türkiye’de Eğitim Gören Afgan
Öğrenciler**

Küresel İklim Değişikliği Farkındalık Ölçeği Geliştirilmesi

Meryem Körhasan*

ÖZET

Geniş alanlarda meydana gelen iklim değişikliğinin dar alanlarda faaliyet sürdüren çiftçiler tarafından algılanması oldukça güçtür. Özellikle çiftçilerin sosyo-ekonomik ve kültürel özellikleri küresel iklim değişikliğine adaptasyonu üzerinde önemlidir. Çiftçilerin küresel iklim değişikliği farkındalık düzeylerinin saptanması çiftçilerin adaptasyonu için önemlidir. Ölçek geliştirmek için literatür taraması ve saha görüşmeleri ile 100'e yakın soru çıkarılmıştır. Sorular alanında uzman kişilere sunulmuştur. 25 soruluk kişi bilgi formu ve 30 soruluk Likert tipi ölçek, geçerlilik ve güvenilirlik çalışması için 240 çiftçiye uygulanmıştır. KMO ve Barlett's testinden 0,784 puan alınarak iyi derecede örneklem sayısına ulaşıldığı tespit edilmiştir. Ölçek, son 20 yıl içerisinde çevresinde meydana gelen küresel iklim değişikliğine bağlı olarak gelişen olayları fark etme (14 madde), iklim değişikliğinin etkilerini azaltmak ve mücadele edebilmek için neler yapması gerektiğini bilme (16 madde) alt kümelerini içermektedir. Ölçek iç tutarlılık güvenilirlik analizinden Cronbach Alpha (α) değeri 0,712 olarak geçerli puanı almıştır. "Küresel İklim Değişikliği Algı Ölçeğinin" geçerliliğini ve güvenilirliğini test etmek amacıyla maddelerin tek tek analizine bakıldığında düzeltilmiş madde korelasyonu negatif çıkan maddeler çıkarıldığında Cronbach Alpha (α) değeri 0,830'e yükselmektedir. Ancak bu maddeler iklim değişikliği ile doğrudan alakalı olduğu için ölçekten çıkarılmamıştır. Düzeltilmiş madde toplam korelasyonuna göre maddelerin -372 ile 620 arasında dağılım gösterdiği saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Ölçek, Küresel, Analiz, İklim Değişikliği

ABSTRACT

It is very difficult to perceive the climate change occurring in large areas by farmers operating in narrow areas. In particular, the socio-economic and cultural characteristics of farmers are important on their adaptation to global climate change. Determining farmers' awareness of global climate change is important for farmers' adaptation. In order to develop scales, nearly 100 questions were extracted through literature review and field interviews. The questions were presented to experts in the field. With the personal information form (25-question) and Likert-type scale (30-question) were applied to 240 farmers for validity and reliability of the study. It was determined that a good sample was reached by getting 0.784 points from the KMO and Barlett's test. The scale includes, sub-clusters of recognizing the events that have occurred due to global climate change in the last 20 years (14 items), and knowing what to do in order to mitigate and combat the effects of climate change (16 items). The Cronbach Alpha (α) value received a valid score of 0.712 from the internal consistency reliability analysis of the scale. When looking at the analysis of the items one by one in order to test the validity and reliability of the "Global Climate Change Perception Scale", the Cronbach's Alpha (α) value increases to 0.830 when the items with negative corrected item correlation are removed. However, these items were not excluded from the scale as they are directly related to climate change. According to the corrected item-total correlation, it was found that the items ranged from -372 to 620.

Key Words: Scale, Global, Analysis, Climate Change

*Doktora Öğrencisi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir/Türkiye,
E-Posta: meryem.korhasan@gmail.com, Orcid: 0000-0002-0392-073X

ÖZET

Çalışmamızın konusu, Güney Asya bölgesinde genel eğitim ve dil eğitimi konusunda tutarlı bir sistemin oluşturulmasının zorluklarının dile getirilmesi, dil konusunda ki ekonomi politığının maddi ve manevi yönünü içermektedir. Bu çalışmamızın amacı, Güney Asya bölgesinde İngilizce dili hem normal eğitim olarak hem de resmi dil olarak kullanılmasından dolayı önemli bir konuma sahiptir. Bölgedeki dil yapısı, eğitim seviyesi farklılığı ve kültürel çeşitlilik bakımından toplumda bazı kesimlerin dil ile denkliliğini zora sokmaktadır. İlkokul ve ortaokul düzeyinde öğrenim gören öğrencilerin dil eğitimi kapsamında gelişimlerini yorumlayabilmek için dilde dört temel beceriyi incelemek önem arz etmektedir. Güney Asya bölgesinde öğrenciler üzerinde böyle bir Ar-Ge işleminde bulunulması bölgenin eğitim sistemine önemli bir katkı sunabilmektedir. Böylelikle bu çalışmamızın temel amacı öğrencilerin İngilizceyi öğrenme ve geliştirme konusundaki görüşlerini araştırmak, ailelerinin dil konusundaki yaklaşımlarını ve bu konuda olumlu veya olumsuz tutumlarını meydana getirmektir. Bu araştırma karma yöntemli bir çalışma olarak tasarlanmış ve derleme makale çalışması olarak Pakistan’da öğrenim görmekte olan ilkokul ve ortaokul düzeyinde öğrenciler açısından araştırma yürütülmüş, önceki yıllarda yapılan çalışmalardan tarama yapılarak bölgenin dil eğitimi ve konuşma dili hakkında veri araştırması yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Dil, Yabancı Dil, İngilizce Eğitimi, Güney Asya, Pakistan.

ABSTRACT

The subject of our study is to express the difficulties of establishing a coherent system for general education and language education in the South Asian region, and the material and moral aspects of political economy on language. The aim of this study is that English language has an important position in the South Asian region as it is used both as a normal education and as an official language. The language structure in the region, the difference in education level and cultural diversity, complicates the equivalence of some segments of society with language. It is important to examine the four basic skills in language in order to interpret the development of students studying at primary and secondary school level within the scope of language education. Performing such an R&D process on students in the South Asian region can make a significant contribution to the education system of the region. Thus, the main purpose of this study is to investigate students ‘views on learning and improving English, and their families’ approaches to language and their positive or negative attitudes on this issue. This research was designed as a mixed method study and as a compilation article study, a research was carried out for primary and secondary school students studying in Pakistan, and data research was conducted on the language education and spoken language of the region by scanning from previous years.

Key Words: Language, Foreign Language, English Education, South Asia, Pakistan.

*Yüksek Lisans Öğrencisi, Siirt Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, E-Posta: Sefasezer44@gmail.com, Orcid: 0000-0003-1394-1830

**Nurettin Topçu'nun Anadolu Tarih Anlayışı Karşısında Orhan
Türkdoğan'ın Asyatik Tarih Anlayışı**

Hüseyin Taşlı*

ÖZET

Nurettin Topçu, Türk tarihini Anadolu'nun İslamlaşmasıyla başlatmıştır. Bu oluşumu, 1) Orta Asya'da gelen Türk boyları, 2) Türk boylarının Anadolu'ya taşıdığı İslamiyet ve 3) Anadolu'nun Eti halkından miras aldığı tarım tekniği gibi üç sac ayağına oturtmuştur. Topçu, tarih anlayışında İslam dinine ve Anadolu'yu Türkleştiren Türkmen boylarına önem vermiştir. Ona göre, Milletimizin Türkmen'i ve İslam'ı tanınması Anadolu'da mümkün olmuştur. Milletimiz için Türkmen el, İslamiyet ruhtur. Orhan Türkdoğan, tarih anlayışında Türk tarihinin Anadolu ile sınırlandırılmasına karşı çıkmıştır. O, Ziya Gökalp, Yusuf Akçura gibi Turancı düşünürlerin etkisiyle Kemalizmin Asyatik tarih tezini savunmuştur. Türkdoğan, Türk tarihinin başlangıcı olarak Orta Asya Türk Devletlerini görmüştür. Türkdoğan'a göre, Türk hükümdarlarının amacı, Türk soyundan olan ve Türkçe konuşan toplulukları bir devlet çatısı altında toplamaktır. Bunu ilk kez yapan Büyük Hun hükümdarı Mete'dir. Mete'nin bu girişiminden sonra, Türk soyundan gelen ve Türkçe konuşan topluluklar ikinci kez M.S. 8. yüzyılda Göktürk Devleti çatısı altında toplanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Tarih, Anadolu tarih anlayışı, Asyatik tarih anlayışı.

ABSTRACT

Nurettin Topçu, started Turkish history with the Islamization of Anatolia. This formation was put on three pillars, 1) Turkish community coming in Central Asia, 2) Islam carried by Turkish community to Anatolia and 3) the agricultural technique inherited from the Eti people of Anatolia. Topçu attaches importance to Islamic religion and Turkmen community that Turkify Anatolia in its understanding of history. According to him, it was possible for our nation to recognize Turkmen and Islam in Anatolia. Turkmen hand for our nation, Islam is the soul. Orhan Türkdogan opposed the limitation of Turkish history with Anadolu in his understanding of history. He defended the Asian history thesis of Kemalism under the influence of Turanist thinkers such as Ziya Gökalp and Yusuf Akçura. Turkdogan saw the Central Asian Turkish States as the beginning of Turkish history. According to Türkdoğan, the aim of Turkish rulers is to collect the communities Turkish origin and speaking Turkish under the roof of a state. Big Hun Emperor Mete made it for the first time. After Mete's this attempt the communities of Turkish origin and speaking Turkish had been collected under the roof of Göktürk state for the second time in the 8th century AD.

Key Words: History, Anatolian history thesis, Asian history thesis.

* Doktora Öğrencisi, İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya/Türkiye, E-Posta: huseyintasli18@gmail.com

Türkiye-İran Arasındaki Diplomatik İlişkiler (1973-1980)

Ahmet Coşkun Tekin*

ÖZET

1973 yılında yapılan Arap-İsrail Savaşı nedeniyle, Petrol İhraç Eden Arap Ülkeleri Örgütü (OAPEC) tarafından İsrail ve destekçilerine karşı petrol ambargosu kararı alınmıştır. Bu durum dünyada petrol krizi yaşanmasına neden olmuştur. İran, OAPEC üyesi olmamasının etkisiyle petrol ambargosuna uymayacağını açıklamış, bu sayede ekonomik olarak güçlenmiştir. İran'ın aksine Türkiye, 1973 yılı ve sonrasında uluslararası alanda meydana gelen olaylar neticesinde ciddi sorunlarla karşı karşıya kalmıştır. 12 Mart 1971 Muhtırası sürecinde başta ABD olmak üzere, batılı devletlerle yakın ilişkiler üzerine kurulu dış politika anlayışı terk edilmiştir. Tek bir kaynağa bağlı kalmamak gerektiğinin farkına varılması üzerine “çok yönlü dış politika” izlenmeye başlanmıştır. 1973 yılında petrol fiyatlarının hızla yükselmesi, döviz kıtlığı yaşayan Türkiye'nin petrol ithalinde sorunlar yaşamasına neden olmuştur. Türkiye; petrol ihraç eden İran gibi ülkelerle, ilişkilerini geliştirerek ihracat yapıp ekonomisine katkı sağlamayı ve petrol ihtiyacını karşılamayı istemiştir. İran ise; Avrupa ile en önemli kara bağlantısı olan Türkiye ile ilişkilerini geliştirerek, artış gösteren tüketim ve yatırım mallarını, en ekonomik ve kısa bağlantı yoluyla temin etmeyi amaçlamıştır. Bu çalışmada; 1973-1980 yılları arasındaki Türk Dış Politika anlayışının İran ilişkilerine yansımaları, iki ülke arasındaki diplomatik temaslar, yapılan antlaşmalar; arşiv belgeleri, TBMM Tutanak Dergisi, Süreli yayınlar ve telif tetkik eserler doğrultusunda tespit edilmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Türkiye, İran, Diplomasi

ABSTRACT

Due to the Arab-Israeli war in 1973, an oil embargo was decided against Israel and its supporters by the Organization of Arab Petroleum Exporting Countries (OAPEC). This has led to an oil crisis in the world. Iran has announced that it will not comply with the oil embargo due to the fact that it is not a member of the OAPEC, thus strengthening economically. Unlike Iran, Turkey faced serious problems as a result of the events that occurred in the international arena in 1973 and after. During the 12 March 1971 memorandum process, the understanding of foreign policy based on close relations with Western states, especially the United States, was abandoned. After realizing that it is necessary not to adhere to a single source, “multifaceted foreign policy” began to be followed. A rapid rise in oil prices in 1973 caused Turkey, which experienced a shortage of foreign currency, to have problems importing oil. Turkey; with countries such as Iran, which exports oil, has wanted to improve its relations and contribute to its economy and supply with its oil needs. Iran, on the other hand, has aimed to improve its relations with Turkey, which is the most important land link with Europe, and to provide increased consumption and investment goods through the most economical and short link. In this study, the reflection of the sense of Turkish Foreign Policy between 1973 and 1980 on Turkey-Iran relations, will be tried to identify in the line with the diplomatic contacts between two countries, the treaties signed; archive documents, journal of TGNA, periodicals and copyrighted works.

Key Words: Turkey, Iran, Diplomacy

*Doktora Öğrencisi, Düzce Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Düzce/Türkiye, E-Posta: acoskuntekin@gmail.com, Orcid: 0000-0003-1589-7714

Cumhuriyetin İlk Döneminde Türkiye’de Eğitim Gören Afgan Öğrenciler

Bülent Yaşar*

ÖZET

Türkiye ve Afganistan arasındaki tarihi ve kültürel yakınlık, bu iki kadim ülkeyi birbirine kenetlediği gibi uzun yıllar sürecektir bir birlikteliğin de temelini oluşturmuştur. Rusya ve İngiltere’nin kendi çıkarları adına Afganistan’ı nüfuz sahası haline getirme çabaları, uzun yıllar sürecektir “büyük oyunun” başlangıcını oluşturduğu gibi aynı emperyalist güçlere karşı istiklâl mücadelesi veren bu iki ülkeyi de ortak bir amaçta birleştirmişti. Mustafa Kemal Paşa, Afganistan aracılığıyla İngiltere’yi Anadolu’dan uzakta meşgul edebileceği yeni bir cephe açarak İstiklâl Harbi’ne destek olma düşüncesindeydi. Bu hedefe ancak güçlü bir Afgan Devleti’nin tesisiyle ulaşılabilirdi inanan Mustafa Kemal, Afganistan’a İstiklâl Harbi’nde dahi her türlü yardımı yapmaktan geri durmamıştı. Afganistan’a uzmanlar göndermenin bir yere kadar ülkeyi taşıyabileceğini, asıl önemli olanın kendi eğitilmiş kadrolarını yetiştirebilmeleri olduğunu düşünen Mustafa Kemal, Afgan öğrencilerin Türkiye’de eğitilmeleri sonrasında alanlarında uzman bireyler olarak vatanlarında yeni nesilleri yetiştirmelerini amaçlamıştır. Bu nedenle çalışmamız Cumhuriyetin ilk döneminde Türkiye’ye kabul edilen askeri ve sivil öğrencileri ve yapılan yardımları konu edinmektedir.

Anahtar Kelimeler: Afganistan, Mustafa Kemal Paşa, Eğitim Yardımı, Amanullah Han, Afgan Öğrenciler

ABSTRACT

Historical and cultural closeness between Turkey and Afghanistan not only interlocked these ancient countries each other, but also established a union lasting for years. Russia and Britain’s efforts to make Afghanistan a sphere of influence for own interests constituted the beginning of the “great game” that would last for years and united these countries, which were struggling for independence against the same imperialist powers, for a common purpose. Mustafa Kemal Pasha was thinking of supporting the War of Independence by opening a front through Afghanistan where he could keep Britain busy away from Anatolia. Believing this goal can only be achieved with the establishment of a strong Afghan State, Mustafa Kemal did not hesitate to provide all kinds of assistance to Afghanistan even during the War of Independence. Mustafa Kemal thinking that sending experts to Afghanistan can carry the country to a certain extent and that the most important thing is to educate their own educated staff, aimed that Afghan students as experts in their fields raise new generations in their homeland after taking education in Turkey. Therefore, our study discusses the military and civilian students admitted to Turkey and the supports given at the first period of the Republic.

Key Words: Afghanistan, Mustafa Kemal Pasha, Education Support, Amanullah Khan, Afghan Students

*Doktora Öğrencisi, İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya/Türkiye, E-Posta: bulentyasar21@gmail.com, Orcid: 0000-0002-8990-4991

DEĞERLENDİRME ve KAPANIŞ OTURUMU

Prof. Dr. Neslihan DURAK

Kıymetli Hocalarım, Sevgili Öğrenciler;

Güney Asya Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezimiz Birinci Uluslararası Asya Çalışmaları Lisansüstü Öğrenci Kongresi'nin kapanış oturumuna hoş geldiniz Oturumları değerlendirmek üzere ilk sözü Vefalı Enserhocama vermek istiyorum. Buyurunuz sayın hocam.

Dr. Öğr. Üyesi Vefalı Enser

Sayın hocalarım değerli katılımcılar bir kez daha herkesi selamlıyorum.

Başta Prof. Dr. Neslihan Durak Hocam olmak üzere bu kongrede emeği geçen herkese teşekkür ederim. Çok güzel bir kongre oldu. Spesifik bir değerlendirmeden ziyade genel bir değerlendirmede bulunacağım. Bu anlamda mümkün mertebe bütün oturumlara katılmaya ve konuşmaları dinlemeye çalıştım. Birbirinden güzel, birbirinden değerli konular sunuldu. Kongre'ye gerek İnönü Üniversitesi gerekse de diğer üniversitelerden katılımcıların olduğu yoğun bir ilgi vardı.

Kongrede birbirinden farklı ve ufuk açıcı bildiriler sunuldu. Tek tek sunulan konulara değinmeyi düşünmüyorum ama hakikaten her alandan gerek tarih alanında gerekse de kütüphanelerdeki mecmualar ile alakalı olsun pek çok farklı disiplinlerde oldukça verimli sunumlar yapıldı. Bu bağlamda sunumlarını yapan bütün lisansüstü öğrencilerimize çok teşekkür ediyorum. Hepsine bundan sonraki işlerinde, bundan sonraki çalışmalarında başarılar diliyorum.

İnönü Üniversitesi Güney Asya Çalışmaları Araştırma ve Uygulama Merkezimiz tarafından uluslararası ilk düzenlenen bu kongrenin devamının da geleceğini umut ediyorum. Lisansüstü öğrencileri ile beraber akademik çevrenin de katıldığı daha büyük daha geniş kapsamlı kongrelerin yapılacağına inanıyorum. Bu ilk adımı ben çok olumlu değerlendiriyor ve bundan sonraki çalışmalara da örnek teşkil edeceğini düşünüyorum.

Umarım Türk dünyası ve Türk Cumhuriyetlerini merkezine alarak devam edilecek bu kongreler ile sadece kültürel anlamda değil aynı zamanda din, soy ve kök anlamında bu tür çalışmalar bizleri birbirimize daha da yaklaştırır.

Bundan sonra da İNÜGAM'ın ileride güzel toplantılar, aktiviteler ve değerli işbirliği ile kongrelerle veya sempozyumlar yaparak bu amaca hizmet edeceğini ve gerçekten de Asya bağlamında özellikle Türk dünyasını merkeze alarak güzel sonuçlar elde edebileceğine, güzel işlere imza atacağına inanıyorum. Kongremiz hayırlı uğurlu olsun emeği geçen herkesi tebrik ediyorum. Bundan sonraki çalışmalarda başarılar diliyorum.

Prof. Dr. Emin ÇELEBİ

Öncelikle bütün katılımcılara öğrenci arkadaşlarımıza araştırmacı arkadaşlarımıza ve İNÜGAM müdür ve müdür yardımcımıza bütün yönetimi kuruluna ve çalışma ekibine bu emeklerinden dolayı teşekkür ediyorum. Bu kongre merkezin ilk sanırım akademik anlamda uluslararası ilk faaliyeti idi. Merkezin ruhuna uygun bir etkinlik oldu

Bu tür merkezler Türkiye'de çok fazla fakat maalesef akademiya da üzülererek ifade etmek gerekir ki bu merkezler yeteri kadar kendilerine biçilen rolü ifa edemiyorlar. Burası da yeni bir merkez. Bu itibarla özellikle bu tür etkinlikleri önemsiyorum. Böyle bir etkinliğe imza attığınız için teşekkür ediyorum.

Tabii içeriğini değerlendirmek durumunda değilim. Ben dışarıdan bir felsefeci olarak katılmaya çalıştım. Tarih alanıyla ilgili olarak da çok spesifik bir çalışmam olmamasına rağmen akademik kriterler itibariyle baktığımızda ben çok üst düzey bildirilere şahit oldum. Nitelikli bildirilerdi. Katılan arkadaşlar iyi hazırlanmışlardı, iyi çalışmışlardı. Bu bildirilerin bir araya getirilip hem kurumsal bir hafıza hem de bu nitelikli bildirilerin bertaraf olmaması adına yayına dönüştürülmesini teklif ediyorum.

Genel akışa yönelik herhangi bir sorun yaşanmadı ve organizasyon gayet başarılıydı. Öğrenci arkadaşlarımızın ve moderatör arkadaşlarımızın meseleyi çok ciddiyetle işlemeleri böyle hakikaten hem tarih alanına hem de Güney Asya Çalışmaları Araştırma ve Uygulama Merkezi'nin ilk icraatı olması hasebiyle o ciddiliğe yaraşır bir şekilde etkinlik oldu. Budan dolayı herkesi canı gönülden teşekkür ediyorum. Pandemiye rağmen çok ciddi çalışmalar yapılıyor daha da iyi işler yapılacağını umuyorum. Tekraren kıymeti hocam Prof. Dr. Neslihan Durak başta olmak üzere bütün herkese teşekkür ederim. Çalışmalarınızda başarılar diliyorum.

Doç. Dr. Murat ÖZTÜRK

Öncelikle Sayın Rektörümüz Prof. Dr. Ahmet Kızılay hocama ve Merkezimizin Müdürü Prof. Dr. Neslihan Durak hocama çok teşekkür ederim. Onların destekleriyle, gayretleriyle bu programı düzenleyebildik. Ayrıca bizimle geri planda çalışan bütün arkadaşlarımıza teşekkür ediyorum. Daha öncede farklı organizasyonlara çalıştık en iyi organizasyonları yapmaya çalıştık. Ben biraz burada işin geri planından bahsetmek istiyorum.

Burada bir defa ne kadar iyidir iş yaparsanız yapın ne kadar iyi bir organizasyon yaparsınız yapın nitelikli katılımcılar olmadıkça bu işin kalitesi düzeni ortaya çıkmaz diye düşünüyorum

Bu da bize en büyük katkıyı sağlayan aslında katılımcılar oldu. Açıkçası şu dakikaya ulaştığımızda ben bir öğrenci Kongresi'nden öte iyi akademisyenlerin katıldığı bir kongre ayarında görüyorum. Bunu gerçekten hamaset olsun diye söylemiyorum bildirilerin büyük bölümünü dinledim gerçekten çok nitelikli çok kaliteli sunumlar oldu

Başlangıçta, biz yola çıkarken sayı çok olsun çok insan katılsın diye hareket etmedik. Gönderilen bildiriler ciddi bir eleme sürecinden geçti. Netice itibariyle katılımcıların katkılarıyla ortaya güzel bir çalışma çıktı.

Bu organizasyonu yaparken aslında yüz yüze yapmayı çok isterdik. Bu sebeple acaba şimdi mi yapsak yâda pandemi sonrası durum iyileşince mi gerçekleştiresek diye çok düşündük ama şartların kısa vadede değişmeyeceğini görerek çevrimiçi yapma kararı aldık. Bu şartlarda ortaya çıkabilecek en iyi işin çıktığını düşünüyorum.

En önemlisi sunumların çok kaliteli olmasıydı. Bizlerde çok değerli bilgiler edindik tekrarını inşallah yüz yüze yapmak temennisi ile bu organizasyonumuzun da sonuna gelmiş olduk. Son olarak da tam bildiri yapan sunumları son bir kontrolün ardından bildiri sahiplerine göndereceğiz ve onlara kısa bir süre vereceğiz. Gerekli düzenlemelerin ardından üniversitemizin yayınlarında sempozyum yayını olarak basımını planlamaktayız. Tekrardan hocalarıma, ekip arkadaşlarıma ve katılımcılara teşekkür ediyorum.

SON SÖZ

Kıymetli Hocalarım, Sevgili Gençler,

Sonuç olarak biz bu sempozyum düzenleme kurulunda çalışırken kırk bir öğrencinin sunumunu kayda değer bulmuştuk. Bugün itibariyle bu sunumların kırkı gerçekleşti. Bir arkadaşımız özel sebeplerden dolayı katılım sağlayamadı. Bu da bize aslında sizin işinize ne kadar önem verdiğinizi bizimde ne kadar isabetli bildirileri seçtiğimizi göstermektedir.

Esasen sevgili gençler biz burada yola çıkarken bu kadar nitelikli kaliteli sunumların olabileceği üzerinde çok az durmuştuk. O sebeple sizin sunumlarınızın bir kaç tanesini üniversitemizin dergilerinde yayınlamayı düşünmüştük. Ama şu an itibariyle görüyoruz ki her biri birbirinden nitelikli çok özen gösterilen çalışmalar. Bu sebeple sizlere çok teşekkür ediyorum.

Online olmasına rağmen böyle bir başarı sergilemiş olmanızdan dolayı size ve hocalarınıza ayrı ayrı teşekkür ediyorum. Burada muhakkak ki hocalarınızın da katkıları olmuştur. Onlara da ayrıca teşekkür ediyorum.

Online anlamda bu bizim uluslararası ilk deneyimimiz. Yüz yüze daha önce çok sayıda çalıştay ve sempozyum düzenledik. İnşallah Dünyadaki ve Türkiye’deki bu pandemi süreci tamamlanır biz yüz yüze sizi üniversitemizde sizi misafir etmek isteriz.

Biz burada alt yapıyı oluşturduk ama sizin bize katkınız sonsuz yüksek oldu. Tekraren bu derecede nitelikli bildirileri sunduğunuz için sizlere ayrıca teşekkür etmek istiyorum.

Son söz olarak da kıymetli yönetim kuruluma, müdür yardımcıma, araştırma görevlilerimize, çalışma ekibime ve emeği geçen tüm oturum başkanlarına ayrı ayrı çok teşekkür ediyorum. Bir sonraki çalışmalarımızda görüşmek dileğiyle sağlık ve huzur diliyorum.

Siyasi, sosyal, kültürel açıdan olduğu gibi enerji kaynakları bakımından da dünyanın en önemli kıtası olan Asya'ya dair özellikle de batıda son üç yüz yıldır çok önemli çalışmalar yapılmaktadır. Bu çalışmalar ile birlikte Asya'daki gelişmeleri yakından takip eden bir merkez olarak ülkemiz ve üniversitemiz ile Asya arasındaki bağları güçlendirmek adına önemli adımlar atma gayreti içerisindeyiz.

Asya üzerinde çalışan lisansüstü öğrencilerini bir araya getirdiğimiz kongremizde Güney Asya Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezimiz (İNÜGAM) ile genç araştırmacıları bir araya getirerek akademik çalışmaları yürütmeyi planladık.

Sunduğumuz Uluslararası Lisansüstü Asya Çalışmaları Kongresi Bildiri Özetleri Kitabı tarihin belli başlı alanlarında sunulan tebliğlerle bu alanda okuyucularına merak uyandırıp araştırma yapacak genç araştırmacılara yeni sorular sordurabilirse hedefine ulaşmış olacaktır.